

Pedagogische kwaliteit in talenttrainingen van de KNGU

Onderzoek naar de begeleiding van topturnsters en het pedagogische klimaat

Lieke Schilp 3175987

Universiteit Utrecht - Faculteit Sociale Wetenschappen
Departement Pedagogische en Onderwijskundige Wetenschappen
Master Maatschappelijke Opvoedingsvraagstukken

Thesisbegeleider Universiteit Utrecht: Drs. P. L. M. (Paul) Baar
Begeleider NOC*NSF: Dr. N. H. M. J. (Nicolette) van Veldhoven

Juli 2010
22,5 ECTS

Abstract

Background: This study examined the perceptions and experiences of talentcoaches of their own coaching style and educational climate in their training.

Purpose: The aim of this study is to develop educational criteria for determining the educational quality of the way of coaching and the educational climate in a talenttraining and to formulate concerns for the ‘Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie’ (the Royal Dutch Gymnastic Union).

Method: Participants were nine talentcoaches from different girls gymnastics clubs in the Netherlands. Interviews were used to examine their perceptions of ‘The Child’s Best Interest’, becoming independent, relational aspect, care aspect and pleasure experience. An interview schedule was utilized that prompted talentcoaches responses to questions about their knowledge, ‘The Child’s Best Interest’, the role of competition, their own coaching style, the created educational sport environment and the relationship between trainer and gymnast.

Results: The most important core labels that are developed from the qualitative analysis of the interviews can be used as the educational criteria. The developed criteria are divided in ‘The Child’s Best Interest’, becoming independent, relational aspect, care aspect and pleasure experience.

Discussion: It is recommended that coach education programmes provide information that will assist coaches in the way of communicate with children. It is also recommended that the exercises should be adapted to avoid drop-outs and minimize injuries. Furthermore, it is recommended that young talents should make fewer training hours.

Keywords: girls gymnastics, talentcoaches, coaching style, educational climate.

Inleiding

Sport kan zorgen voor plezier en ontspanning bij kinderen (Mageau & Vallerand, 2003). Buisman (2004) benoemt het pedagogische kader van de jeugdsport, met als sleutelwoord de belangenbehartiging van het kind. Dit geldt zowel ten aanzien van een gelukkige kindertijd in de sport als van een mooie sportieve toekomst, waarin sport een belangrijk onderdeel van het leven vormt. Fraser-Thomas en Côté (2006) benadrukken het belang van sportbeoefening door jongeren. Volgens hen zijn er drie belangrijke voordelen te noemen van jeugdsport: de ontwikkeling van de fysieke gezondheid, de psychosociale ontwikkeling en het verwerven van motorische vaardigheden. Volgens Choi, Cho en Kim (2005) is sport uitgegroeid tot een populaire vorm van recreatieve activiteit voor jongeren. Ook de overheid bemoeit zich steeds meer met jeugdsport. Buisman (2004) spreekt van ‘opvoeding in sport’, wat vanzelfsprekend en onbewust gebeurt, en ‘opvoeding door sport’, wat bewust gebeurt, bijvoorbeeld door regels te stellen. Met ‘opvoeding in sport’ wordt het niet-formele leren van jongeren in de sport als socialisatie in de opvoeding bedoeld. ‘Opvoeding door sport’ betreft de bewuste inzet van sportpraktijken om opvoedingsdoelen te bereiken.

Naast de recreatieve jeugdsport is ook de beoefening van topsport door jongeren in opkomst (Gervis & Dunn, 2004). Topsport is van groot belang in de maatschappij en het krijgt veel aandacht in de media. Verder heeft het een positieve uitstraling voor Nederland en gaat er veel geld in om. Hierdoor is de ontwikkeling van talenten een belangrijk onderdeel geworden (Van Ark, 2008). Sport kan volgens Tamboer en Steenbergen (1998) worden gezien als een constructie door externe instanties. Media, politiek en het bedrijfsleven zijn steeds meer bepalend in de sport. Het maatschappelijke en economische belang van de topsport wordt steeds belangrijker. Hierdoor bestaat het gevaar er minder aandacht besteed wordt aan de belangen van kinderen (Tamboer & Steenbergen, 1998). Ondanks het grote maatschappelijke belang van topsport, wordt er in Nederland nauwelijks een nationaal debat over jeugdtopsport gevoerd. Als er al een nationaal debat dreigt te ontstaan, dan gebeurt dat meestal naar aanleiding van een incident. De jeugdsport is een groot werkveld. Wekelijks zijn meer dan een miljoen kinderen en jongeren met sport bezig (Buisman, 2004).

Jeugdsport kan worden gezien als een wervingsveld voor topsport. Talenten worden eerst op verenigingsniveau geselecteerd en als ze zich goed ontwikkelen komen ze in aanmerking voor regionale en nationale selecties (Buisman, 2004). Het herkennen en ontwikkelen van talent, het verbinden van breedte- en topsport, kan volgens de nota ‘Tijd voor Sport’ (VWS, 2005) nog veel beter. Dit kan alleen als er wordt uitgegaan van een brede, persoonlijke en maatschappelijke ontwikkeling van de jonge sporters. Talenten in een kwetsbare leeftijd, bij wie de trainingstijd intensiveert en de prestatiedruk toeneemt, vragen om een professionele en deskundige begeleiding van een gespecialiseerd talenttrainer. Het aanstellen van een specifieke en stabiele groep van talenttrainers in de nationale opleidingsprogramma’s is dus van cruciaal belang (VWS, 2005). Toch zijn er maar

weinig studies die een overzicht geven van kenmerken die een goede talenttrainer moet hebben (Van Ark, 2008).

In de jeugdtopsport moet rekening worden gehouden met het spanningsveld tussen kindwaarden en sportwaarden. Zo bestaat het gevaar dat door vroegtijdige specialisatie in het turnen bepaalde levensterreinen (onderwijs, sociale contacten, vrijetijdsbesteding) worden ondergesneeuwd. De druk die topsport met zich meebrengt kan zo groot zijn, dat het voor de turntalenten te zwaar wordt. Dit kan resulteren in het vroegtijdig uitvallen van talenten (Buisman, 2004). Dit spanningsveld tussen kindwaarden en sportwaarden wordt ook door Tamboer en Steenbergen (1998) genoemd. Sport wordt volgens hen gekenmerkt door een ‘dubbelkarakter’. Sport kan als een spel, maar ook als een instrument worden gezien. Dit kan leiden tot een situatie waarin sport een speelbal wordt tussen politiek en gezondheidsideologieën. In deze situatie bestaat het gevaar dat het belang van het kind sneller over het hoofd wordt gezien (Tamboer & Steenbergen, 1998). Om de belangen van het kind te waarborgen is het belangrijk om bij het kiezen van een sporttraject voor een jong talent een aantal duidelijke voorwaarden te vervullen. De controle op deze voorwaarden is niet alleen de verantwoordelijkheid van ouders en trainers, maar ook die van de overheid (Buisman, 2004). Meinberg (1984) stelt een groot aantal pedagogische voorwaarden, die vervuld moeten worden om het spanningsveld tussen kindwaarden en sportwaarden zoveel mogelijk weg te nemen. De belangrijkste voorwaarden zijn dat het kind vrijheid in de sport krijgt, dat het kan groeien in zelfstandigheid, dat de sport voor het kind gezond blijft en dat de school niet verwaarloosd wordt. Andere wetenschappers vinden dat het ‘kind-zijn’ op deze manier te veel geïdealiseerd wordt (Meinberg, 1984). Rose (1987, geeft bijvoorbeeld aan dat men de feitelijke situatie van kinderen en jongeren in de sport nauwkeurig moet onderzoeken en niet moet uitgaan van bepaalde wensbeelden (Rose, 1987). De problematiek van de jeugdtopsport wordt volgens Buisman (2004) vaak geïllustreerd aan het meisjesturnen, omdat daar al op zeer jonge leeftijd lang en hard getraind wordt. Dit geldt veel minder voor het jongensturnen waar de oefeningen veel meer gebaseerd zijn op kracht, waardoor ze veel langer meedoen in de wedstrijdsport.

Doel van het onderzoek

“Samen sterk staan voor de kwaliteit van de sport in Nederland” en “Investeren in de kracht van sport”. Die uitspraken verwoordden de missie van het Nederlands Olympisch Comité* Nederlandse Sport Federatie [NOC*NSF] en haar leden. Het NOC*NSF wil de georganiseerde sport in Nederland versterken zodat zoveel mogelijk inwoners van Nederland sport beoefenen. NOC*NSF heeft een Olympisch Plan 2028 opgezet om met sport in de volle breedte (topsport en breedtesport) een bijdrage te leveren aan Nederland, zodat de positieve effecten nu en in de toekomst zichtbaar zijn. Om als Nederland structureel bij de top 10 van de wereld te (blijven) horen is een nationaal talentontwikkelingsprogramma een belangrijke investering. Het maximaal benutten van de

ontwikkeling van talenten wordt in de samenleving als van grote betekenis gezien voor de toekomst van Nederland (NOC*NSF, 2006).

De Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie [KNGU] is al een tijd bezig met verschillende onderzoeken naar talentontwikkeling binnen het meisjesturnen. Pas recent is daarin ook 'The Child's Best Interest' als belangrijk thema toegevoegd. In dit kader zijn vragen als 'wat is een goede (talent)trainer?', 'hoe moet een talenttrainer handelen in 'The Child's Best Interest?'' en 'welke kenmerken moet een talenttrainer hebben om te handelen in 'The Child's Best Interest?'' bij de KNGU veel meer op de voorgrond komen te staan. Het blijkt dat de dialoog tussen trainer en sporter bij de turnsport heel belangrijk is, omdat er al op jonge leeftijd wordt begonnen met sportspecifieke talenttrainingen. Deze leeftijd ligt een stuk lager dan bij de meeste andere sporten (KNGU, 2008). Daarom wordt turnen ook wel een vroege specialisatiesport genoemd (Hutten, 2009). Bij het meisjesturnen is het niet ongewoon dat talenten van een jaar of tien al meer dan twintig uur per week intensief trainen (Buisman, 2004). In het turnen wordt gewerkt met Nationale Topsport Organisaties (NTO's), die over het hele land verspreid zijn. De opleidingsgroep van talenten van 9 tot 12 jaar 'traint voor kwaliteit' en de groep van 12 tot 16 jaar 'traint voor wedstrijden'. De groep van 16 tot 20 jaar 'traint voor de top' en zou de komende jaren medailles moeten behalen op kampioenschappen (Hutten, 2009).

Voordat er kan worden nagegaan of en hoe een talenttrainer handelt in 'The Child's Best Interest' zal eerst een duidelijke beschrijving van 'The Child's Best Interest' moeten worden gegeven. Tijdens een expertmeeting (Van Veldhoven, 2008) van het NOC*NSF in oktober 2008, die gehouden is ten behoeve van de maatschappelijke waarden van sport in het kader van het Olympisch Plan 2028, is er een definitie van een pedagogisch verantwoord sport- en bewegingsklimaat, oftewel 'The Child's Best Interest', opgesteld. Volgens deze expertgroep is de pedagogische functie van sport meer dan alleen een goede didactiek en methodiek. Het heeft ook te maken met waardeoverdracht, respect, relatie en dialoog aangaan, leren communiceren, kinderen zich goed laten voelen met wat ze doen en bereiken en ze helpen zichzelf te leren kennen (Van Veldhoven, 2008).

In het kader van 'The Child's Best Interest' wordt in huidig onderzoek gekeken naar de (pedagogische) begeleiding door talenttrainers. De KNGU heeft het voornemen om in september 2010 te starten met centrale trainingsmomenten voor de verschillende leeftijdscategorieën die worden onderscheiden. Op een dergelijke bijeenkomst komen jonge turnsters en trainers samen om te werken aan de ontwikkeling van de sportieve kwaliteiten en andere prestatiebepalende voorwaarden. Huidig onderzoek levert een mogelijke bijdrage aan het trainingsprogramma van september. In dit onderzoek wordt gekeken naar de manier waarop talenttrainers van de KNGU naar hun eigen trainingsstijl kijken en hoe ze aankijken tegen het pedagogisch klimaat in hun trainingen. Hierbij wordt gekeken naar talenttrainers binnen het meisjesturnen (8-16 jaar), omdat er bij het meisjesturnen op jongere leeftijd (in het jaar dat een meisje 9 jaar wordt) wordt begonnen met talenttrainingen dan bij het jongensturnen. De doelstelling is om met behulp van huidig onderzoek pedagogische criteria te

ontwikkelen om de pedagogische kwaliteit van de begeleiding door talenttrainers binnen de KNGU te bepalen en aan de hand hiervan aandachtspunten voor de KNGU te kunnen formuleren.

Doel van dit onderzoek is om door middel van kwalitatief onderzoek antwoord te krijgen op de vraag hoe talenttrainers van de KNGU naar hun eigen trainingsstijl kijken en hoe ze aankijken tegen het pedagogische klimaat in hun trainingen. Hierbij kan een koppeling worden gemaakt tussen de wetenschappelijke (bestaande) literatuur en de opvattingen van de talenttrainers van de KNGU wat betreft de pedagogische kwaliteit van hun begeleiding in de trainingen (zelfreflectie). Er wordt dus gekeken naar hoe talenttrainers van de KNGU naar hun eigen trainingsstijl kijken en wat ze eruit willen halen. Verder moet worden nagegaan of de talenttrainers open staan voor verandering. Op basis hiervan kan input worden gegeven aan het programma wat de KNGU met haar talenttrainers wil starten.

Algemene criteria voor topsport

Buisman (2004) onderscheidt vier verschillende aspecten binnen de opvoeding in en door sport als algemene criteria voor topsport, namelijk: het doelaspect, het relationele aspect, het zorgaspect, en de plezierbeleving. Deze aspecten worden in huidig onderzoek gebruikt als leidraad voor de beschrijving van het pedagogische klimaat in talenttrainingen van de KNGU. Het doelaspect zal in dit onderzoek ‘zelfstandigwording’ genoemd worden, omdat deze term een betere beschrijving geeft van de volwassenwording, zelfstandigheid, verantwoordelijke participatie en inspraak van een sporter. De onderzoeksvragen luiden: ‘*Hoe kijken talenttrainers van de KNGU aan tegen het handelen in ‘The Child’s Best Interest’?*’, ‘*Hoe kijken talenttrainers aan tegen de zelfstandigwording van kinderen in de trainingen?*’, ‘*Hoe kijken talenttrainers aan tegen het relationele aspect in de trainingen?*’, ‘*Hoe kijken talenttrainers aan tegen het zorgaspect in de trainingen?*’ en tot slot ‘*Hoe kijken talenttrainers aan tegen de plezierbeleving in de trainingen?*’. Het concept ‘The Child’s Best Interest’ wordt in dit onderzoek afzonderlijk besproken. Reden hiervoor is dat ‘The Child’s Best Interest’ als overkoepelend aspect kan worden gezien en dus niet bij één bepaald aspect geplaatst kan worden. De punten van ‘The Child’s Best Interest’ die in de expertmeeting (van Veldhoven, 2008) naar voren zijn gekomen, zijn onder te verdelen in de vier opvoedingsaspecten van Buisman (2004). Allereerst zal het concept ‘The Child’s Best Interest’ worden besproken. Vervolgens worden de vier opvoedingscriteria van Buisman (2004) uiteengezet.

Child’s Best Interest

Om inzicht te krijgen in ‘The Child’s Best Interest’ moet worden gekeken naar de mate waarin een training kind gecentreerd is en de manier waarop een trainingsprogramma wordt georganiseerd. Binnen ‘The Child’s Best Interest’ kunnen twee dimensies worden onderscheiden. Enerzijds bestaat er de structurele dimensie, de concrete betekenis van ‘The Child’s Best Interest’, zoals in de expertmeeting (Van Veldhoven, 2008) naar voren is gekomen. Anderzijds bestaat er ook nog de

informele dimensie die de filosofieën van de talenttrainers wat betreft ‘The Child’s Best Interest’ behelst. De filosofieën van de trainers wat betreft ‘The Child’s Best Interest’ worden in dit onderzoek nagegaan. Deze zullen in de resultatensectie besproken worden. De concrete betekenis van ‘The Child’s Best Interest’, zoals is opgesteld in de expertmeeting (Van Veldhoven, 2008) zal hieronder besproken worden.

De manier waarop een trainingsprogramma wordt georganiseerd en begeleid is in grote mate bepalend voor de effectiviteit ervan. Effectiviteit zowel in termen van persoonlijke ontwikkeling en het bieden van plezierige sportervaringen aan het kind, als ook in termen van toekomstige prestaties in de sport. Bij deze organisatie en begeleiding hebben trainers een belangrijke verantwoordelijkheid (Pleizier, 2003; Van Rossum, 2000). In overeenstemming met bovenstaande wordt verwacht dat talenttrainers zullen aangeven dat ze met hun trainingsprogramma een plezierige sportervaring voor de turnsters proberen te bieden, maar hierbij ook de toekomstige prestaties in hun achterhoofd houden.

Volgens de KNGU verdienen talentherkenning en –ontwikkeling een duidelijke positie in het opleidingstraject tot topsporter. Dit is vastgelegd in een meerjarenopleidingsplan waarin de verbanden tussen de verschillende trainingsprogramma’s en niveaus staan beschreven. Ook zijn hierin de selectiecriteria en de in- en uitstroomcriteria voor de verschillende trainingsprogramma’s opgenomen. Aangezien de topsporters binnen het turnen aan het begin van hun carrière in vergelijking met andere takken van sport nog zeer jong zijn, vraagt dat om een specifieke inbedding van pedagogische garanties. In het meerjarenbeleidsplan heeft de KNGU een speerpunt opgesteld om tot een verantwoorde talentontwikkelings- en trainingsmethode te komen volgens het uitgangspunt van ‘The Child’s Best Interest’. Het gaat hier om gezagsverhoudingen, sportieve en persoonlijke ontwikkeling en mentale begeleiding (KNGU, 2008). Het is zeer wenselijk het topsportbeleid op een (pedagogisch) verantwoorde manier uit te voeren volgens het uitgangspunt van ‘The Child’s Best Interest’, waarbij de training kind gecentreerd is en een turnster haar eigen mogelijkheden leert kennen. Hierbij is het belangrijk dat trainers rekening houden met de diversiteit van kinderen (Van Veldhoven, 2008). Er is niet één beste manier van trainen, er is niet één perfecte onderwijsmethode en er is niet één persoonlijkheidstype van de perfecte trainer. Een goede jeugdtrainer kan verschillende rollen aannemen en gebruikt verschillende methoden voor het trainen in verschillende situaties met verschillende kinderen. De verschillende rollen moeten worden ingezet op een bepaald tijdstip bij een bepaalde sporter (Seefeldt, 1987). In overeenstemming met bovenstaande wordt verwacht dat de talenttrainers zullen aangeven dat hun training kind gecentreerd is en dat ze elk kind apart benaderen.

Zelfstandigwording

Om inzicht te krijgen in de zelfstandigwording moet worden gekeken naar de volwassenwording, de zelfstandigheid en de verantwoordelijke participatie en inspraak door kinderen. Het doelaspect, hierna zelfstandigwording genoemd, staat in veel pedagogische discussies centraal. Bij dit opvoedingsaspect is het belangrijk dat ouders en trainer het kind helpen met de volwassenwording

en om daarin een eigen vorm te vinden. Een belangrijke vraag in de trainersopleiding is of en hoe de zelfstandigheid van de jeugd in de sport bevorderd kan worden (Buisman, 2004). Volgens 'The Child's Best Interest' is het belangrijk om kinderen keuzemogelijkheden te geven en ook leren keuzes te maken. De trainer speelt hierbij een grote rol door de kinderen te stimuleren naar zelfstandigheid. Hierbij hoort ook dat er verantwoordelijke participatie en inspraak is door kinderen (Van Veldhoven, 2008). De sportieve omgeving kan worden verbeterd wanneer een trainer meer tegemoet komt aan de behoeften van een turnster en haar ook meer verantwoordelijkheid geeft in het eigen opleidingstraject (Lavallee & Robinson, 2007).

Jeugdtopsport is niet vanzelfsprekend, hoewel degenen die jonge talenten niet alleen vroegtijdig willen opsporen, maar ook op jonge leeftijd krachtig willen ontwikkelen dat wel doen vermoeden. Enerzijds is hier de gedachte dat talenten extra aandacht nodig hebben en er ook recht op hebben dat ze als jong talent worden erkend en gewaardeerd. Anderzijds kent men ook de gevaren van een jeugdtopsporttraject waarbij lang niet altijd de belangen van de jonge talenten zelf behartigd worden. De trainingen worden dan niet aangepast aan de mogelijkheden en de motivaties van het kind. Presteren wordt voor de talenten eerder een moeten, meestal door anderen bepaald, dan een mogen, waar het jonge talent zelf voor kiest. Bovenstaande laat zien dat het van belang is om jonge talenten in hun zelfstandigheid te stimuleren en ze te betrekken bij de beslissingen die over hun sport worden genomen (Buisman, 2004). Verder is het van belang om voor elk talent doelen te stellen. Dit zorgt ervoor dat een talent gefocust is op het verbeteren van de eigen prestaties (Seefeldt, 1987). In overeenstemming met bovenstaande wordt verwacht dat de talenttrainers zullen aangeven dat ze de turnsters in hun zelfstandigheid stimuleren en betrekken bij de beslissingen die binnen hun eigen opleidingstraject worden genomen.

Een trainer ondersteunt de ontwikkeling van autonomie bij de jonge sporter, geeft structuur en is betrokken bij zijn of haar sporters. Een autonomie ondersteunende stijl betekent dat een trainer mogelijkheden biedt voor de jonge sporter om eigen keuzes te maken, redenen geeft voor de gestelde regels, kennis heeft van de gevoelens en perspectieven van een sporter en gepaste feedback geeft. Jeugdtrainers die een autonomie ondersteunende stijl gebruiken, bieden structuur en zijn betrokken bij het creëren van een optimale omgeving voor de tevredenheid van hun sporters en hun behoefte aan autonomie, competenties en verwantschap (Mageau & Vallerand, 2003).

Relationeel aspect

Om inzicht te krijgen in het relationele aspect moet worden gekeken naar de sfeer van wederzijds vertrouwen, de dialoog, de samenwerking, conflicten en pesten en het derde opvoedingsmilieu. Bij het relationele aspect staat de relatie tussen trainers en turnsters en hiermee de sfeer van wederzijds vertrouwen tussen trainers en turnsters centraal. Hierbij is de vraag of de trainer en de turnsters bereid zijn om in de leefwereld van de ander te verdiepen (Buisman, 2004). Het is voor een turnster belangrijk dat er in de trainer-sporter relatie sprake is van wederzijds vertrouwen tussen

trainer en turnster (Lavallee & Robinson, 2007). Ook is het van belang dat de trainer betrokken is bij het kind en dat er een sfeer van veiligheid heerst in en rondom de trainingen (Buisman, 2004). Langeveld (1979, zoals geciteerd in Buisman, 2004) schetst de kwetsbaarheid en de afhankelijkheid van het (jonge) kind in de sport, waarvoor een trainer een belangrijke verantwoordelijkheid draagt. Een trainer dient voor het kind een veilige wereld te scheppen, waarin het zich thuis voelt. Het kind kan vanuit die veilige positie de wereld in de sport gaan verkennen. Vanuit deze kijk op het kind kan men zich afvragen of jonge kinderen wel toe zijn aan competitie en wedstrijden. In overeenstemming met bovenstaande wordt verwacht dat de talenttrainers zullen aangeven dat er tussen hen en de turnsters sprake is van wederzijds vertrouwen, omdat er veel tijd samen wordt doorgebracht en omdat vertrouwen belangrijk is voor de veiligheid in de turnsport. Dit betekent ook dat trainers over het algemeen aan zullen geven dat ze betrokken zijn bij hun turnsters.

Volgens 'The Child's Best Interest' is het van belang dat een trainer op zijn of haar eigen handelen en de manier van omgaan met kinderen kan reflecteren. Aan de hand hiervan is het belangrijk dat de trainer in dialoog gaat met de turnsters en navraagt wat het kind zelf wil, het kind observeert en goed naar het kind luistert. De turnsters moeten leren om samen te werken, wat betekent dat ze leren elkaar te helpen en dat ze elkaars (on)mogelijkheden kunnen respecteren. Op deze manier moeten conflicten en pesten worden besproken en worden gebruikt als leermomenten met betrekking tot de omgang met elkaar (Van Veldhoven, 2008). In overeenstemming met bovenstaande wordt verwacht dat de talenttrainers zullen aangeven dat de ze de turnsters proberen te leren om samen te werken, zodat ze elkaar leren helpen.

Het gevoel van nabijheid, zoals vertrouwen en respect, gedachten van co-oriëntatie, zoals overeenkomstige doelen en aanvullende rollen en taken markeren een goede trainer-sporter relatie. Ondanks de aanwezigheid van positieve relationele aspecten, zijn er ook negatieve relationele aspecten, zoals gebrek aan emotionele nabijheid en overeenkomstige doelen (Jowett & Cockerill, 2003). Relationele steun van een trainer draagt bij aan de afname van antisociaal en de toename van prosociaal gedrag. Een sporttraining kan worden gezien als het 'derde' opvoedingsmilieu: het geheel van georganiseerde activiteiten en praktijken waaraan jongeren in hun vrije tijd deelnemen. De invloed op de socialisatie is heel groot. Trainerkenmerken (relationele steun van de trainer, het overbrengen van teamnormen ten aanzien van fair-play en het bijbrengen van de morele standaard van het team) hebben invloed op de toename van prosociaal en de afname van antisociaal gedrag. Een goede relatie met de trainer is een beschermende factor voor jongeren die deelnemen aan een competitieve activiteit zoals sport (Rutten et al., 2004). In overeenstemming met bovenstaande wordt verwacht dat de talenttrainers zich bewust zullen zijn van hun rol als opvoeder in de sport als derde opvoedingsmilieu.

Zorgaspect

Om inzicht te krijgen in het zorgaspect moet worden gekeken naar de overtraining en overbelasting, de kwetsbaarheid van het kind en de ontwikkelingskenmerken. Het zorgaspect is vooral

bij jongere kinderen belangrijk, maar ook bij de oudere jeugd. Soms uit zich dat bij overtraining en overbelasting, wanneer het kind nog niet goed haar eigen grenzen kent. Trainers en ouders hebben de plicht om deze grenzen in de gaten te houden. Dat geldt des te meer omdat kinderen op steeds jongere leeftijd gaan sporten. Topturnsters van boven de twintig jaar zijn eerder uitzondering dan regel. Dat betekent dat in de jeugdperiode tussen tien en twintig jaar zeer veel trainingsarbeid moet worden verricht, wat kan leiden tot een behoorlijk aantal blessures (Buisman, 2004). Voor een trainer is het van groot belang om te begrijpen wat er nodig is voor optimale sportprestaties, zonder dat een kind daarbij overtraint of overbelast raakt. Trainingen zijn vaak lang en met veel herhaling. Het is fysiek en psychisch veeleisend, waardoor sporters zichzelf er vaak toe moeten zetten om extreme grenzen op te zoeken (Gervis & Dunn, 2004). Bij het meisjesturnen duurt de topsportcarrière vaak maar kort, want het moderne turnen is vooral geschikt voor kleine, sterke en lenige meisjes. Door een combinatie van training en dieet wordt getracht de meisjes op gewicht te houden (Buisman, 2004). Turnen is een zeer technische sport waarbij een turnster op basis van ideale bewegingsuitvoeringen wordt beoordeeld. Trainers bekijken turnsters vanuit ideale houdingen en technieken. Dit betekent dat turnsters continu moeten streven naar perfectie.

Om de top te bereiken wordt gestreefd naar een ideaal lichaamsbeeld. Hierbij wordt al vanaf jonge leeftijd relatief veel en hard getraind (Baxter-Jones & Helms, 1996). Volgens het uitgangspunt van 'The Child's Best Interest' is het belangrijk om de veiligheid van elke sporter te waarborgen. Ook is het van belang dat trainers en sporters respect hebben voor elkaar en dat ze elkaar kunnen vertrouwen (Van Veldhoven, 2008). Turnen is een sport waarin veel gevaarlijke oefeningen voorkomen. Een trainer moet een turnster niet alleen kunnen overtuigen om een bepaalde oefening uit te voeren, maar ook om die oefening veilig uit te voeren. Hierbij is het van belang dat een kind haar grenzen niet (noodgedwongen) hoeft te overschrijden (Lavalley & Robinson, 2007). In overeenstemming met bovenstaande wordt verwacht dat de talenttrainers zich bewust zijn van het gevaar van overbelasting, door bijvoorbeeld te veel discipline van hun kant en het te veel en te hard moeten trainen door de turnsters.

Bij het zorgaspect gaat het om de kwetsbaarheid van het kind, die van zowel ouders als trainer permanente zorg eist. Toch blijken ouders en trainers niet altijd goede belangenbehartigers van hun kinderen te zijn. Kinderen zijn kwetsbaar in de relatie met hun trainer, die hen niet alleen traint, maar hen tegelijkertijd ook beoordeelt. Daar waar groei in zelfstandigheid bij het kind wordt verwacht, kan het gebeuren dat het kind in een dubbele afhankelijkheid wordt gedrukt (Buisman, 2004). Trainers kunnen een belangrijke rol spelen bij de processen die van invloed zijn op de ontwikkeling van angst in de sport, door de uitgebreide feedback die trainers aan sporters geven over hun prestaties. In deze feedback kan goedkeuring of afkeuring blijken. Kritische of bestraffende feedback van een trainer kan faalangst, afkeer en vijandigheid bij een kind tot gevolg hebben. Dit alles kan dus bijdragen aan een bedreigende sportomgeving. In tegenstelling tot kinderen die voornamelijk negatieve interacties met hun trainer hebben, laten kinderen die hun trainer als ondersteunend ervaren meer sportplezier en

minder angst zien (Smith, Smoll & Cumming, 2007). In overeenstemming met bovenstaande wordt verwacht dat de talenttrainers elk kind individueel benaderen, zodat elk kind de oefeningen op een veilige manier kan uitvoeren.

Volgens van Veldhoven (2008) is het ook van belang dat de trainer kennis heeft van de ontwikkelingskenmerken van zijn of haar turnsters. Buisman (2004) geeft aan dat de sportbeoefening, de competitie, overeen moet komen met het ontwikkelingsniveau van het kind. Volgens Hutten (2009) zijn talenttrainers over het algemeen geneigd om vanuit een ketenperspectief te denken. Dit betekent dat het wedstrijdresultaat volgens hen niet dominant mag zijn en dat het ontwikkelingspad van elke individuele sporter centraal moet staan. Groepsvorming en plezier in de sport zijn hierbij heel belangrijk. Wedstrijden en selectie zijn ondergeschikt aan de lange termijn opbouw en vooruitgang. De vraag is in hoeverre trainers ook daadwerkelijk in hun trainingen de nadruk leggen op de groepsvorming en het plezier en dus op de lange termijn opbouw en de vooruitgang (Hutten, 2009). In overeenstemming met bovenstaande wordt verwacht dat de talenttrainers volgens eigen zeggen het ontwikkelingspad (persoonlijk en sportief) van elke individuele turnster centraal stellen, boven het uiteindelijke wedstrijdresultaat.

Plezierbeleving

Om inzicht te krijgen in de plezierbeleving moet worden gekeken naar de positieve feedback en beloningsstrategieën, het motiveren, de leeromstandigheden, de prestaties en de balans tussen topsport en plezier. Plezier omvat een aantal aspecten: trots zijn op je lichaam, het plezier om de sportactiviteit zelf en de vaardigheid die je daarin verwerft en het plezier met de trainer en de groep waarmee je traint (Buisman, 2004). De relatie tussen trainer en sporter speelt een grote rol bij de plezierbeleving bij jonge sporters. Toch is er nog maar weinig onderzoek gedaan naar de specifieke factoren binnen de trainer-sporter relatie die de sportprestaties beïnvloeden. Dit maakt het moeilijk om te bepalen door welke factoren deze sportprestaties precies worden beïnvloed. Er is bijvoorbeeld lange tijd beweerd dat jeugdtrainers stress kunnen veroorzaken bij sporters wanneer ze gebruik maken van straffen. Ook wordt gezegd dat jeugdtrainers de sportprestaties kunnen maximaliseren wanneer ze gebruik maken van positieve feedback en beloningsstrategieën als competentiegerichte benadering. Gedrag van jeugdtrainers dat door een sporter als positief wordt ervaren, beïnvloedt het plezier tijdens het sporten, het gevoel van eigenwaarde en uiteindelijk het sportieve succes, terwijl veel kritiek en weinig beloning van een trainer vaak leidt tot een afname in sportieve prestaties door een sporter (Donohue, Miller, Crammer & Cross, 2007; Seefeldt, 1987). Jeugdtrainers trainen jonge sporters voor de competitie door het bevorderen van de sportieve vaardigheden, de ontwikkeling van de sporter, technieken en conditie. Het motiveren van jonge sporters is van groot belang voor sportief succes en is voor veel jeugdtrainers een uitdaging (Jowett & Cockerill, 2003; Kasper, 2001; Mageau & Vallerand, 2003). In overeenstemming met bovenstaande wordt verwacht dat de talenttrainers zich ervan bewust zijn dat positieve feedback eerder zal zorgen voor een goed resultaat dan negatieve feedback. Ze

zullen eerder gebruik maken van het belonen van het goede gedrag van een turnster, dan van het straffen van onaangenaam gedrag.

Ondanks het belang van plezier bij de sportbetrokkenheid en ondanks de kritieke rol die trainers hebben in het succes van jeugdsportprogramma's, is er nog maar weinig bekend over de opvattingen van trainers over plezier in de jeugdsport (Benchoechea, Streaan, Williams, 2004). Seefeldt (1987) geeft al aan dat er geen beste manier van trainen bestaat. Een trainer moet aan veel verschillende eisen voldoen voordat hij of zij een 'goede' trainer genoemd kan worden. Maar hierbij kan worden afgevraagd of er dan concrete voorwaarden bestaan waaraan een jeugdtrainer getoetst kan worden.

De hoofdverantwoordelijkheid van een jeugdtrainer is het in staat stellen van hun sporters om een prestatieniveau te bereiken die anders niet haalbaar zou zijn. Hiervoor moeten trainers de sporters motiveren en ze de juiste leeromstandigheden bieden. Succesvolle trainers hebben veel vaardigheden. Ze moeten goed zijn in de communicatie, kennis hebben van het leerproces, kennis van de leermethoden en kennis van de trainingsprincipes. Ook moeten ze procedures kunnen bepalen die geassocieerd zijn aan hun sport (Choi et al., 2005). De relatie tussen een trainer en een sporter is belangrijk voor de fysieke, persoonlijke en sociale ontwikkeling van jonge sporters. Dit betekent dat een trainer rekening moet houden met zowel de sportieve, als de persoonlijke ontwikkeling van een jonge sporter. Deze positieve omgeving wordt een positief leerklimaat genoemd. Vanuit pedagogisch oogpunt kan hier gesproken worden van een gunstige sportsituatie voor de jeugd (Pleizier, 2003). In overeenstemming met bovenstaande wordt verwacht dat de talenttrainers hun turnsters weinig hoeven motiveren, omdat er sprake is van een topsportklimaat waarin turnsters over het algemeen zelf al voldoende gemotiveerd zijn om te presteren. Verder wordt verwacht dat de talenttrainers het belangrijk zullen vinden dat ze constant uitdagingen (juiste leeromstandigheden) kunnen bieden voor de turnsters in het kader van de sportieve vooruitgang van de turnsters.

De begeleiding van een trainer bestaat uit communicatie met en begeleiding van de sporter, motiveren, instrueren, binden en stimuleren. Hierbij kan onderscheid gemaakt worden tussen verschillende begeleidingsstijlen, zoals taakgerichte begeleiding en sociaal-emotionele begeleiding. De taakgerichte begeleidingsstijl is vooral gericht op het aanleren van techniek/tactiek, de training en de organisatie. Bij deze begeleidingsstijl is er sprake van een kleine invulling van de opvoedkundige relatie, aangezien er alleen aandacht is voor het sporttechnische gedeelte. Aan de andere kant is deze manier van begeleiding wel goed voor de prestaties van de turnsters. Hier ontstaat dus een spanningsveld tussen het willen presteren en de invulling van de opvoedkundige relatie. Er is niet één bepaalde begeleidingsstijl die automatisch zorgt voor tevreden jonge sporters. Daarom is het van belang om de begeleidingsstijl aan te passen aan de situatie en omstandigheden. Dit wordt ook wel een situationele begeleidingsstijl genoemd. Hierbij moet rekening worden gehouden met het prestatieniveau en het leeftijdsniveau van de groep sporters waarbij een trainer actief is (Gardner, 1995; Lucassen, Kalmthout, Hoekman, Fortuin & Pels, 2007).

Van Rossum (2000) onderscheidt twee typen leerklimaat, namelijk: een overwegend progressie georiënteerd leerklimaat en een overwegend superioriteit georiënteerd leerklimaat. In een overwegend progressie georiënteerd leerklimaat ligt de nadruk op het zichzelf proberen te verbeteren in trainingen en wedstrijden door een sporter. Hierbij is het aanleren van vaardigheden in trainingen en wedstrijden belangrijker dan het resultaat in termen van winst of verlies. De gewenste gedragingen moeten op een positieve manier worden versterkt, door sporters aan te sporen deze gedragingen uit te voeren en ze te belonen als ze dat ook daadwerkelijk doen. Een trainer geeft na het maken van een fout door een sporter direct ondersteuning op een positieve manier. Dit houdt in dat hij of zij de sporter aanmoedigt en positief motiveert. Indien nodig kan een trainer instructies geven voor verbeteringen, mits dit op een bemoedigende manier gebeurt. Dit bevordert het zelfvertrouwen van een jonge sporter. In een overwegend superioriteit georiënteerd leerklimaat ligt de nadruk op de resultaten en het winnen van wedstrijden. Er moet op een bepaald moment een bepaalde prestatie gehaald worden. Er moet bijvoorbeeld een wedstrijd gewonnen worden of er moet een kampioenschap worden behaald. Hierbij is het belangrijk om beter te zijn dan anderen. De trainer legt in trainingen en wedstrijden de nadruk op dat er geen fouten mogen worden gemaakt en reageert bekritiserend en straffend als een sporter wel fouten maakt (Van Rossum, 2000). Ondanks het feit dat deze twee typen leerklimaat op veel kenmerken van elkaar verschillen, is een leerklimaat bijna altijd in zekere mate progressie georiënteerd en in zekere mate superioriteit georiënteerd. Het is dus niet of het ene of het andere leerklimaat. Een overwegend progressie georiënteerd leerklimaat is het meest effectief. Sporters raken hierdoor meer intrinsiek gemotiveerd en krijgen meer zelfvertrouwen (Pleizier, 2003; Van Rossum, 2000). Het is van belang dat het zelfvertrouwen van jonge sporters wordt verhoogd door hun prestaties te vergelijken met hun eigen mogelijkheden, in plaats van hun prestaties voortdurend te vergelijken met de mogelijkheden van anderen (Van Rossum, 2000). Zo ontstaat er een specifieke balans tussen presteren, leren en plezier hebben. De focus ligt niet op winnen of verliezen, maar op de ontwikkeling van het kind, waarbij de persoonlijke prestaties een indicatie vormen (Weiss, 1995). Dit zorgt er voor dat jonge sporters minder snel zullen stoppen met hun sport. Door de intrinsieke motivatie krijgen ze meer doorzettingsvermogen en leren ze veel inspanning te leveren. Wel moet hierbij opgemerkt worden dat winnen niet ineens onbelangrijk is geworden. Beter leren sporten om uiteindelijk te kunnen winnen, is dus het meest effectief te noemen. In dit leerklimaat zijn zowel trainer als sporter overwegend progressie georiënteerd en in mindere mate superioriteit georiënteerd. (Pleizier, 2003). In overeenstemming met bovenstaande wordt verwacht dat de talenttrainers vooral gebruik zullen maken van taakgerichte begeleiding, omdat het sporttechnische gedeelte in het topturnen zal worden benadrukt.

Volgens Gardner (1995) en Pleizier (2003) bestaat er een spanningsveld tussen plezier en topsport. Hierdoor is het onvermijdelijk dat bij de keuze voor topsport niet het plezier, maar het winnen uiteindelijk het belangrijkste doel is. De taak van een jeugdtrainer is om een goede balans te vinden tussen topsport en plezier en dus een balans tussen het 'sporten om te winnen' en het

bevorderen van de ontwikkeling van het talent. Weiss (1995) benoemt de relatie tussen competenties, zelfvertrouwen en motivatie bij kinderen. Het is belangrijk dat kinderen positieve leerervaringen opdoen, waardoor ze zich competent voelen in de sport en meer zelfvertrouwen krijgen. Kinderen die het gevoel hebben weinig competent te zijn of te weinig presteren hebben minder zelfvertrouwen, zijn minder gemotiveerd en doen daardoor minder aan sport (Weiss, 1995). Volgens 'The Child's Best Interest' moeten bij de jeugd van 8 tot 18 jaar de beste trainers ingezet worden, die bij de mogelijkheden en de motivatie van de sporter passen (Van Veldhoven, 2008). In overeenstemming met bovenstaande wordt verwacht dat talenttrainers een balans zoeken tussen het 'sporten om te winnen' en het bevorderen van de ontwikkeling van het turntalent.

Methode

Type onderzoek

In huidig onderzoek is gekozen voor een kwalitatieve methode, aan de hand van individuele mondelinge interviews. Kwalitatief onderzoek wordt door Baar (2002) en Baarda, de Goede en Theunissen (2001) omschreven als een onderzoek waarbij overwegend gebruik wordt gemaakt van gegevens van kwalitatieve aard en dat als doel heeft onderzoeksproblemen in of van situaties, gebeurtenissen, interacties en personen gedetailleerd te beschrijven en te interpreteren naar aard of eigenschappen (Baar, 2002; Baarda et al., 2001). Ook bij huidig onderzoek gaat het om een kwalitatieve benadering waarbij de opvattingen van de talenttrainers van de KNGU over de pedagogische kwaliteit van hun begeleiding in de trainingen zijn nagegaan. Hun trainerseigenschappen zijn achterhaald aan de hand van hun betekenisgeving en perspectieven over hun eigen trainingsstijl.

In dit onderzoek is uitgegaan van de interpretatieve benadering. Uitgangspunt van de interpretatieve variant van kwalitatief onderzoek is het specifieke karakter van de sociale werkelijkheid. Mensen geven betekenis aan verschijnselen en wisselen die betekenissen onderling uit in hun alledaagse interactie, zodanig dat ze gezamenlijk een werkelijkheid construeren. Zo kan worden nagegaan hoe de talenttrainers de sociale situatie interpreteren. Omdat het onderzoek een exploratief, verkennend karakter heeft, wordt er in de interviews gebruik gemaakt van een open benadering om een zo compleet mogelijk beeld van de opvattingen van de talenttrainers te krijgen (Boeije, 2008).

Respondenten

Voor dit onderzoek zijn negen talenttrainers (één man en acht vrouwen) vanuit het meisjesturnen (8-16 jaar) van de KNGU individueel geïnterviewd over hun opvattingen wat betreft het pedagogische klimaat binnen de turnwereld. Gerrit Beltman (topsporttrainer bij de KNGU) heeft hiertoe een namenlijst gegeven van de talenttrainers die geïnterviewd kunnen gaan worden. Het zijn talenttrainers vanuit verschillende turnverenigingen uit grote en kleine plaatsen in Nederland. Alle geïnterviewde trainers trainen op topsportniveau (eredivisie en 1^e divisie). Omdat deze trainers uit

verschillende regio's in Nederland komen, is de groep redelijk representatief voor talenttrainers in Nederland. Wel moet opgemerkt worden dat het aantal van negen trainers niet heel hoog is. De gemiddelde leeftijd van de respondenten is 35 jaar ($SD = 10,70$). De gemiddelde trainerservaring is 15 jaar ($SD = 11,29$), de gemiddelde talenttrainerservaring is 10 jaar ($SD = 12,79$). Alle geïnterviewde talenttrainers hebben een trainersopleiding vanuit de KNGU gevolgd.

Half gestructureerd interview

Er is gekozen voor het individueel afnemen van half gestructureerde interviews. Interviews worden vaak gebruikt om een indruk te krijgen van wat personen denken, vinden of voelen met betrekking tot het te onderzoeken onderwerp. Het voordeel van het afnemen van interviews is dat er doorgevraagd kan worden, wat zorgt voor verdieping. In een half gestructureerd interview liggen de vragen (zowel open als gesloten) en antwoorden niet van tevoren vast, maar de onderwerpen wel (Baarda et al., 2001).

Voor het opstellen van de topiclijst voor de interviews is gebruik gemaakt van zelfgeconstrueerde vragen. De topics zijn vanuit de verschillende doelstellingen opgesteld en zijn gebruikt als leidraad voor de interviews. Naar inzicht van de onderzoeker is, afhankelijk van de antwoorden van de respondent, doorgevraagd naar aanvullende en specifieke informatie. Hierbij is uitgegaan van een aantal specifieke topics omtrent kennis en kunde van de trainers (bijvoorbeeld: *'Wat is uw kennisachtergrond over het trainerschap?'*), opvattingen over *'The Child's Best Interest'* (bijvoorbeeld: *'Kunt u aangeven wat er volgens u met *'The Child's Best Interest'* bedoeld wordt?'*), opvattingen over de rol van competitie en winnen (bijvoorbeeld: *'Hoe belangrijk is winnen voor u in het training geven?'*), opvattingen over de eigen trainingsstijl (bijvoorbeeld: *'Wat zijn de positieve aspecten van u als trainer volgens u?'*), het gecreëerde pedagogische sportklimaat (bijvoorbeeld: *'Kunt u de sfeer beschrijven die u probeert te creëren tijdens uw trainingen?'*), de verhouding tussen trainer en turnster (bijvoorbeeld: *Kunt u de relatie beschrijven tussen u en de turnsters?'*) en in hoeverre de trainers openstaan voor vernieuwing (bijvoorbeeld: *'Staat u wel eens stil bij uw eigen functioneren?'*). De interviews begonnen met enkele gestructureerde vragen naar de persoonlijke gegevens, zoals leeftijd en trainerservaring. Voorafgaand aan de interviews met de talenttrainers is een proefinterview gehouden met een regio-trainer, om vervolgens de definitieve topiclijst te kunnen construeren. Bij alle interviews is benadrukt dat alle gegevens anoniem worden verwerkt. Dit bevordert het vrijuit spreken en gaat het geven van sociaal wenselijke antwoorden zo veel mogelijk tegen, zodat de uitspraken meer betrouwbaar zullen zijn.

Procedure

De gegevens zijn verzameld aan de hand van een vragenschema waarin de algemene vragen per onderwerp waren aangegeven. Er zijn interviews afgenomen met negen talenttrainers. De interviews duurden gemiddeld 1 uur en 18 minuten. Om de betrouwbaarheid en de validiteit van het

onderzoek te vergroten zijn de interviews opgenomen met een voicerecorder en zijn ze volledig uitgeschreven. Hierdoor kon er een precieze en nauwkeurige beschrijving worden gegeven van de gesprekken met de respondenten (Baar, 2002). Ook de geïnterviewden de schriftelijke uitwerking van het interview opgestuurd gekregen. Aan de hand van deze schriftelijke uitwerking konden ze nog eventuele aanvullingen aanbrengen. Deze extra controle op de uitgewerkte interviews vergroot ook weer de betrouwbaarheid van het onderzoek. Door middel van een interview als onderzoeksmethode wordt de validiteit altijd bedreigd door reactiviteit, subjectiviteit en te veel of te weinig empathie met de onderzochten (Henn, Weinstein & Foard, 2006). Om hier zoveel mogelijk aan tegemoet te komen zijn de gegevens anoniem verwerkt en zijn de gemaakte keuzes door de onderzoeker zo expliciet mogelijk weergegeven.

Voor de analyse van de resultaten van de interviews is gebruik gemaakt van de kwalitatieve analysemethode van Baar (2002) en Baarda en collega's (2001). Het belangrijkste doel van de kwalitatieve analyse is het aanbrengen van structuur in de data (Baar, 2002; Baarda et al., 2001). Per geïnterviewde is een analyseschema gemaakt aan de hand van kernlabels, waarna er een uitvoerige beschrijving van de bevindingen is gemaakt. Via analytische inductie, door het constant vergelijken van uitspraken, zijn vanuit de onderzoeksvragen kernlabels ontwikkeld die een concreet antwoord geven op de onderzoeksvragen. In de labeling is getracht om zoveel mogelijk de uitspraken van de respondenten te volgen. Door middel van deze werkwijze is geprobeerd om een zo precies en nauwkeurig mogelijke weergave te geven van de feitelijke onderzoeksgegevens en de interne validiteit dus te verhogen. Daarnaast is deze werkwijze erg betrouwbaar vanwege de doorzichtigheid, herhaalbaarheid en overdraagbaarheid naar derden, omdat de aangebrachte coderingen terug te leiden zijn naar de afzonderlijke interviews (Baar, 2002).

Resultaten

Hieronder zullen de belangrijkste onderzoeksresultaten worden besproken aan de hand van de vijf onderzoeksvragen. Per onderzoeksvraag zullen de belangrijkste kernlabels worden toegelicht. Deze kernlabels zijn te beschouwen als pedagogische criteria en zijn cursief in de tekst terug te vinden. Aan de hand van een aantal citaten zullen de kernlabels (pedagogische criteria) worden geïllustreerd.

De eerste onderzoeksvraag van dit onderzoek was om na te gaan hoe talenttrainers aankijken tegen het handelen in 'The Child's Best Interest'. Deze onderzoeksvraag is geoperationaliseerd naar de manier waarop de trainingsprogramma's worden georganiseerd en in welke mate de trainingen kind gecentreerd zijn. Het eerste kernlabel is dat *de opleiding en ervaring van een trainer bepalend zijn voor de manier waarop een training wordt georganiseerd*. De talenttrainers geven aan dat je als trainer altijd moet leren en ontwikkelen. Hierbij wordt ook genoemd dat het belangrijk is dat trainers blijven leren van elkaar: "Dus om van elkaar te leren, is heel belangrijk. Want iedereen leert, zelfs de beste leert. Je bent nooit uitgeleerd en ja, dan krijg je zoveel verschillende kanten dan weer" (respondent 5).

Voor het organiseren van trainingsprogramma's worden, naast het behalen van B-licentie van de KNGU, de eigen ervaringen als belangrijkste kennisachtergrond gezien. Volgens de trainers zijn de cursussen die door de KNGU worden gegeven niet specifiek genoeg. Naar de mening van de trainers wordt er in de opleiding van de KNGU te weinig aandacht geschonken aan de pedagogische aspecten. Er wordt wel veel aandacht besteed aan de fysieke ontwikkeling, maar hierbij wordt de mentale kant vaak vergeten. De trainers geven aan dat ze het wel belangrijk vinden dat er een basis van de pedagogische aspecten in de opleiding zit. Verder vinden een paar trainers dat de technische kant van de opleiding van de KNGU nog wel wat verbeterd kan worden, terwijl de meeste andere trainers juist aangeven dat ze turntechnisch veel geleerd hebben tijdens de opleiding van de KNGU. Overleg met ouders over de inhoud van trainingen wordt belangrijk geacht door de trainers. Ouders hebben soms slimme trucjes of oplossingen die in de trainingen gebruikt kunnen worden. De taak en verantwoordelijkheid van de trainer is om de turnsters gefocust te houden op wat ze moeten doen. Alle trainers hebben een eigen manier van training geven. Wel wordt door bijna alle trainers opgemerkt dat ze een positieve verandering in de manier van training geven hebben doorgemaakt: "Ik ben veel wijzer geworden, veel meer kennis. Ik ben veel meer ingespeeld op de meisjes" (respondent 5). De trainers hebben een positieve zelfreflectie over hun manier van training geven. Voor hun eigen gevoel doen ze het dus goed. Hierbij wordt genoemd dat je als trainer een weg moet zoeken waar je jezelf prettig bij voelt en wat aansluit bij hoe je over het training geven denkt. Het tweede en laatste kernlabel wat bij 'The Child's Best Interest' benoemd kan worden is *het centraal stellen van het kind, waarbij rekening wordt gehouden met de diversiteit van kinderen*. Volgens de talenttrainers moet je in de topsport altijd uitgaan van de sporter. De trainer staat in dienst van de turnster: "Het kind staat centraal en alles moet in dienst staan van het kind. Dus iedereen moet in dienst staan van dat het kind het belangrijkste is en voor haar moeten we zorgen dat ze er komt. En je moet voor er voor het kind op een goede manier zijn" (respondent 6). Trainers geven aan dat er binnen talentontwikkeling constant wordt geselecteerd. Daarom is het erg belangrijk om op tijd aan te geven als een turnster het niveau niet haalt: "Dan kan je een meisje 30 uur in de week laten trainen, naar een aparte school, geen vriendinnetjes, niet spelen en noem maar op, terwijl ze het toch niet gaat halen. Dat vind ik ook weer niet goed, maar ik vind wel dat je zulke beslissingen op dat niveau moet nemen" (respondent 6). De meeste trainers zijn wel bekend met de term 'The Child's Best Interest', maar geven aan dat de KNGU het concept nog te weinig uitdraagt. 'The Child's Best Interest' wordt volgens een trainer te veel gebruikt als hokjestermin. Goed inlevingsvermogen en het kunnen relativeren worden genoemd als belangrijke kenmerken van een trainer die handelt in 'The Child's Best Interest'. De manier van aanpak in een training verschilt per leeftijdscategorie. Wel is het in elke leeftijdscategorie belangrijk dat turnsters voldoende ruimte krijgen voor zichzelf. Meisjes hebben veel dilemma's en sommige lastige dilemma's blijven altijd. Als trainer moet je hier rekening mee houden. Een ander punt dat door de trainers wordt benoemd is het coachen op wat een turnster doet en niet op de persoon: "Als je alleen praat over iets wat buiten iemands persoon ligt, dan voelen ze zich niet aangevallen en dan is het niet erg om te zeggen dat ze het

niet zo goed doen” (respondent 2). Eén trainer geeft nog aan dat de puntentelling in wedstrijden niet op een pedagogisch manier gebeurt. Het huidige puntensysteem is niet in ‘The Child’s Best Interest’, omdat de straffen te hoog en te streng zijn voor jonge kinderen.

De tweede onderzoeksvraag van dit onderzoek was om na te gaan hoe talenttrainers aankijken tegen de zelfstandigwording van kinderen in de trainingen. Deze onderzoeksvraag is geoperationaliseerd naar de volwassenwording, de zelfstandigheid en het betrekken van kinderen bij beslissingen die over hen worden genomen. Het eerste kernlabel is *het leren en ontwikkelen door kinderen, zodat ze hun eigen keuzes leren maken*. Volgens de talenttrainers is het belangrijk dat kinderen ruimte moeten krijgen om te leren en zichzelf te ontwikkelen. Ook moeten kinderen leren dat er meer dingen zijn naast het turnen. Hierbij gaat het om het ontwikkelen van de eigen identiteit: “Wel veel trainen, maar wel zo dat ze niet een te eenzijdige identiteit ontwikkelen” (respondent 6). Een aantal trainers benoemt dat oudere turnsters ook vaak een volwassen aanpak krijgen. Dit betekent dat een volwassen turnster als mens even hoog staat als de trainer: “Als ze wat ouder worden en er is bijvoorbeeld een dag dat het niet gaat, dan moet er ook ruimte zijn dat je kunt zeggen het gaat niet. Als ze ouder worden dan moet hun stem meetellen. En dat je ze dus ook daar serieus in neemt” (respondent 7). Het laatste punt wat bij dit eerste kernlabel genoemd wordt is dat het belangrijk is dat turnsters voor hun eigen mening opkomen en dat ze hun eigen keuzes kunnen maken. Wel wordt hierbij vermeld dat het vaak afhankelijk is van de leeftijd in hoeverre kinderen ook daadwerkelijk voor hun eigen mening opkomen en hun eigen keuzes maken: “Ik zou wel willen dat ze meer voor hun eigen mening op zouden komen. Of ze zijn het echt overal mee eens, maar dat kan ik me niet voorstellen. Ze zijn natuurlijk nog wel erg jong, groep zes” (respondent 3). Het tweede kernlabel is dat *turnsters voor een deel afhankelijk zijn van de trainers*. Volgens de trainers is motivatie een onderdeel van de training en van de turnster. Als trainer moet je ze wel stimuleren om iets te doen, maar het is ook een deel hun eigen verantwoordelijkheid: “Als je echt topsport wil doen, moet je het ook zelf willen. Dat kun je alleen krijgen door zelf ook die drive te krijgen en die krijg je door invloed te hebben op je eigen kunnen” (respondent 6). Ook is het belangrijk dat turnsters leren om zelf oplossingen te verzinnen. Een trainer moet de oplossing dus niet zomaar aandragen: “Als ze het zelf uitvinden op een goede manier, dan weet je het ook. Ze zeggen dat je het dan onder druk ook beter kan dan als je het maar steeds hoort. Dan moet je het zelf maar een keer voelen als het fout gaat” (respondent 6). Ondanks het stimuleren van kinderen naar zelfstandigheid zijn turnsters volgens de trainers op een bepaald niveau afhankelijk van de trainer. Wel geeft een aantal trainers aan dat ze proberen om turnsters ook deels onafhankelijk te maken. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat de mate van afhankelijkheid per leeftijdscategorie verschilt. Jonge kinderen moeten het vaak nog leren: “Dat [onafhankelijk worden] is ook een proces, dat moeten ze wel leren, dat is wel belangrijk” (respondent 3). Het derde en laatste kernlabel dat bij de zelfstandigwording benoemd kan worden is de *verantwoordelijke participatie en inspraak door kinderen*. De trainers geven aan dat turnsters beleefd kritisch mogen zijn en een weerwoord mogen geven. Het is van belang dat ze geleerd wordt dat ze

zeggen wat ze vinden. Toch is het voor veel turnsters niet altijd even makkelijk om te zeggen wat ze vinden: “Op het moment dat het over belangrijke puntjes gaat, over wat die turnsters voelen en vinden, dan is het moeilijk voor de meisjes om te zeggen wat ze nou willen” (respondent 2). Volgens de trainers moeten de turnsters in de training leren zelf te beslissen en te bepalen. Een aantal trainers voegt hier aan toe dat de leerlijn in rustige trainingen meer bij de turnsters moet liggen. Een sporter bepaalt, maar een trainer moet daarin wel sturing hebben. De meeste trainers geven ook aan dat turnsters over het algemeen inspraak hebben in de manier van training geven: “Het is natuurlijk heel positief dat ze zelf heel erg meedenken” (respondent 6). “In de training is het wel topdown, maar het is geen hele steile piramide, ze staan niet heel ver onder ons. Voeding van onderaf is ook altijd welkom, dus ik probeer toch altijd de discussie te houden met de turnsters van hoe zie je dit en hoe kan dit beter en doen we het goed?” (respondent 10). Bijna alle trainers geven aan dat de gestelde grenzen en regels door hen worden uitgelegd. Wel wordt hierbij aangegeven dat de meeste kinderen zo zijn opgegroeid dat ze de regels eigenlijk al wel weten. Wanneer ouders of turnsters het niet met een regel eens zijn, wordt daar over gepraat. Veel trainers geven aan dat het belangrijk is dat er één op één gesprekjes met ouders en turnsters plaatsvinden. Ook kunnen turnsters met alles bij de trainers terecht. Hierbij is het belangrijk dat de turnsters de verhouding mens op mens geleerd wordt: “De verhouding moet zijn: niet volwassene op kind en ook niet kind op volwassene, maar gelijk, mens op mens” (respondent 2).

De derde onderzoeksvraag van dit onderzoek was om na te gaan hoe talenttrainers aankijken tegen het relationele aspect in de trainingen. Deze onderzoeksvraag is geoperationaliseerd naar de sfeer van wederzijds vertrouwen, de dialoog, de samenwerking, conflicten en pesten en het derde opvoedingsmilieu. Het eerste kernlabel is *de goede relatie tussen trainer en turnster en een plezierige sfeer in trainingen*. De talenttrainers geven aan dat de manier van omgang met de turnsters een pedagogisch aspect van een training is. Het is belangrijk om goed naar een turnster te luisteren. Een aantal trainers geeft aan dat zowel trainer als turnster niet altijd worden begrepen, terwijl het wel belangrijk is dat trainer en turnster elkaar goed begrijpen. Een trainer moet goed weten wat er speelt en moet weten wat een turnster belangrijk vindt. Trainers ervaren de sfeer in hun trainingen over het algemeen als plezierig en open, maar turnsters moeten zich wel goed kunnen concentreren. Ook wordt opgemerkt dat de sfeer in een training afhangt van de periode waarin een turnster zit. In aanloop naar een wedstrijd is de sfeer toch vaak wel topsportgericht. Trainers geven wel aan dat ze bewust bezig zijn om een plezierige sfeer te creëren: “Door bijvoorbeeld grapjes te maken, om zo met je turnsters om te gaan. Ja, dat vind ik heel belangrijk” (respondent 5). Een trainer wordt door zijn of haar turnsters vaak als grote voorbeeld gezien. Een paar trainers geven aan dat dit vaak juist wel positief is, omdat een trainer toch wel heel duidelijk boven de turnsters staat. Er moet altijd een bepaalde afstand blijven tussen trainer en turnster, waarbij respect voor de trainer belangrijk is. Het laatste punt wat bij dit eerste kernlabel genoemd wordt is dat er een goede, open relatie tussen trainer en turnsters bestaat en dat de turnsters over het algemeen goed met de trainers overweg kunnen. De trainers benoemen dat het belangrijk is dat ze goed op kunnen schieten met hun turnsters en dat turnsters vertrouwen in hen

hebben: “Je probeert toch een goede vertrouwensband met de turnsters te krijgen, een basis van vertrouwen wat ik toch heel belangrijk vind” (respondent 10). Het tweede kernlabel is *de dialoog en open communicatie tussen trainer en turnsters*. Volgens de trainers is het belangrijk om de turnsters de mogelijkheid te geven om open te zijn en om te zeggen wat ze willen. Als trainer moet je ruimte laten voor communicatie. Toch hebben veel jonge kinderen moeite om open te zijn: “Ik denk dat het belangrijkste is dat kinderen open mogen zijn, dat ze mogen zeggen wat ze vinden. Maar als je 8 jaar bent dan zeg je niets en als je 12 jaar bent, dan heb je daar heel veel moeite mee. Maar je moet ze wel de mogelijkheid ertoe geven” (respondent 2). Verder is het belangrijk dat er dialoog en communicatie is tussen trainer en turnsters. Twee trainers merken hierbij op dat turnsters ook inspraak moeten hebben in de trainingstechnische manier van training geven. Over het algemeen wordt het aangaan van een dialoog door een turnster als een positief punt gezien. Toch wordt het door jongere turnsters eigenlijk nog te weinig gedaan: “Dat [dialoog aangaan] vind ik wel leuk. Dat gebeurde in het verleden wel, maar in deze groep niet echt. Er is er eentje en dat maakt het allemaal wel leuker. Dat vind ik ook heel goed, dat probeer ik ze ook wel te leren” (respondent 8). Het derde kernlabel is *de samenwerking tussen turnsters en een goede sfeer in de groep*. De trainers geven over het algemeen aan dat er vriendschappen bestaan tussen de turnsters. Ze gaan goed met elkaar om en ze spelen vaak na het trainen. De sfeer en de communicatie binnen de groep wordt door de trainers als goed en gezellig bestempeld: “Het goed omgaan met elkaar. Stel dat je iemand niet mag, dan moet je toch proberen een groepje ervan te maken” (respondent 5). Een ander punt dat door de trainers belangrijk wordt gevonden is dat turnsters elkaar steunen en motiveren en dat kinderen van elkaar leren. Turnsters hebben elkaar hard nodig en vangen elkaar op als er iets mis gaat. Een aantal trainers geeft aan dat ze het stimuleren dat turnsters elkaar helpen en dat ze hier ook op coachen. Toch zijn ze in deze individuele sport uiteindelijk concurrenten van elkaar. Dit wordt door een paar trainers juist als positief aspect gezien: “Ze trekken zich ook aan elkaar op. Ze worden ook beter doordat één zegt ik doe het gewoon. Dan denkt de rest dan kan ik het ook wel” (respondent 6). Het vierde kernlabel is *het op een open manier bespreken van conflicten en pesten*. Volgens de trainers is het goed om conflicten op een open manier op te lossen. Turnsters kunnen over het algemeen met problemen binnen en buiten het turnen bij de trainer terecht. Ook krijgen zij ruimte om te mopperen, al zijn er bij jonge kinderen nog niet echt oplopende conflicten. Een open relatie tussen trainer en turnster is belangrijk om achter problemen te komen: “Als je een probleem hebt, ben je minder geconcentreerd en minder bezig met het turnen en dat is gewoon ook gevaarlijk. Hoe meer wij van het meisje af weten, des te beter kunnen wij haar helpen” (respondent 5). De trainers geven aan dat de ruzies en pesterijtjes die er zijn niet worden geaccepteerd. De meeste trainers hebben echter nog niet echt conflicten meegemaakt. Er is soms wel sprake van jaloezie en normale irritaties. Het vijfde en laatste kernlabel wat bij het relationele aspect benoemd kan worden is *de sport als het derde opvoedingsmilieu, met open communicatie met ouders*. Normen en waarden zijn het emotionele deel van een training. Discipline, respect, eerlijkheid en doorzettingsvermogen worden door de trainers als belangrijke waarden

genoemd. Ook wordt aangegeven dat de normen en waarden die in de maatschappij gelden, ook in de training moeten gelden: “Wat in de maatschappij niet getolereerd zou mogen worden, vind ik dat het ook in het turnen niet getolereerd mag worden” (respondent 4). Een ander punt dat genoemd wordt is dat het belangrijk is dat er een open communicatie is met de ouders en met andere trainers. Er is over het algemeen veel betrokkenheid door ouders. Ouders en turnsters kunnen altijd naar de trainer komen als er iets is. Door de goede sfeer tussen ouders en trainers voelen de kinderen zich ook prettig. Als turnsters in gastgezinnen zitten is het ook belangrijk dat trainers ook goed contact met die gastgezinnen hebben. De trainers benoemen het belang van de betrokkenheid van ouders: “Het is zeker wel belangrijk. Of het altijd makkelijk is, is wat anders, maar je doet het niet alleen met het kind, dat kan niet. Ouders doen natuurlijk heel veel en zonder hen lukt het niet” (respondent 8). Turnsters zien een trainer vaak meer dan hun ouders. Omdat turnsters veel tijd doorbrengen met hun trainer, heeft een trainer een belangrijke rol in de opvoeding: “Je bent als trainer soms ook wel een beetje een ouder. Vooral op het moment als je ze zo vaak ziet als ik, heb je toch ook wel een duidelijke voorbeeldfunctie” (respondent 6). Door het turnen krijgen kinderen een stukje extra respect en doorzettingsvermogen mee en leren ze omgaan met frustraties en verlies.

De vierde onderzoeksvraag van dit onderzoek was om na te gaan hoe talenttrainers aankijken tegen het zorgaspect in de trainingen. Deze onderzoeksvraag is geoperationaliseerd naar overtraining en overbelasting, de kwetsbaarheid van het kind en de ontwikkelingskenmerken. Het eerste kernlabel is *het per meisje kijken hoe overtraining en overbelasting zoveel mogelijk voorkomen kan worden*. Uit de gesprekken met de talenttrainers blijkt dat er grote verschillen zijn tussen verenigingen in het aantal trainingsuren. Het aantal uren training in de week loopt uiteen van 12 uur tot 32 uur in de week. Een aantal trainers laat blijken dat jonge talenten te veel trainingsuren maken en dat dit anders zou moeten. Topsport hoeft volgens een aantal trainers niet altijd in het aantal trainingsuren te zitten. Naast de grote verschillen in het aantal trainingsuren, zit er ook verschil in de hoeveelheid wedstrijden per jaar. Het aantal wedstrijden loopt uiteen van vier tot twaalf wedstrijden in een jaar. Ook hierbij wordt weer aangegeven dat het aantal wedstrijden afhankelijk is van het meisje en de omstandigheid. Soms wordt er een wedstrijd overgeslagen als een meisje er nog niet klaar voor is. Per jaar worden er vier verplichte plaatsingswedstrijden en 1 finalewedstrijd door de KNGU georganiseerd. Volgens de trainers is het aantal wedstrijden per jaar genoeg voor de turnsters: “Anders zijn ze een heel seizoen bezig met keihard trainen voor een wedstrijd” (respondent 3). De helft van de trainers geeft aan dat ze werken met een schema waarin belastingsdagen en ontspanningsdagen zijn opgenomen. In dit schema staat precies op welke dagen er wel of niet hard gewerkt moet worden. Hierbij wordt dus afgewisseld met zware en minder zware trainingen. Door alle trainers wordt er elke dag krachttraining gegeven, om blessures zoveel mogelijk te voorkomen. Volgens de trainers begint het op 6 jarige leeftijd met spelenderwijs turnen en is het vanaf 8 jaar echt topsport. Binnen de topsport wordt in trainingen over het algemeen hard gewerkt met een productieve sfeer: “Om te presteren moet je af en toe heel fanatiek trainen. En natuurlijk gaat het er af en toe minder pedagogisch aan toe als je echt wilt presteren”

(respondent 2). Volgens de trainers is topsport intensief en zwaar en moet je als turnster heel hard werken. Turnen is leuk, maar een turnster moet wel heel hard werken, anders haalt ze de top niet. Op topsportniveau wordt strenger getraind en dat is niet altijd even makkelijk: “Echte topsport is soms niet leuk. Plezier moet wel de bovenhand blijven houden, want anders ben je niet goed bezig” (respondent 6). De trainers geven aan dat je turnsters niet moet overvragen, maar binnen de grenzen moet blijven. Hierbij wordt door een aantal trainers het aantal trainingssuren genoemd. Volgens hen is er nu nog te veel uitval doordat turnsters te veel trainingssuren moeten maken: “Topsport is sowieso hard en toch niet echt gezond, dat weten we allemaal. Maar je moet proberen het toch op de gezondst mogelijke manier te doen” (respondent 8). Je moet alles proberen te doen om sportblessures te voorkomen. Turnen is een blessuregevoelige sport, waarbij vooral veel groeiblessures en directe trauma's voorkomen. Blessures zijn zoveel mogelijk te voorkomen door de turnsters meer rust te geven en op een zachte ondergrond te werken. Ook krachttrainingen en veel fysieke voorbereiding zijn belangrijk om blessures te voorkomen: “Turnen is gewoon een hele zware, moeilijke sport. Dus je kunt er gewoon niet omheen, maar we proberen er wel alles aan te doen om het te voorkomen” (respondent 7). Een aantal trainers noemt het dilemma van het doortrainen met blessures. Aan de ene kant gaan blessures ten koste van de trainingsarbeid, maar aan de andere kant kunnen er met doortrainen weer overbelastingsblessures ontstaan. Het medische begeleidingsteam binnen een turnvereniging kan bestaan uit artsen, fysiotherapeuten en psychologen. Bij de meeste verenigingen is er een fysiotherapeut binnen de club die altijd bereikbaar is. Toch zijn niet alle trainers tevreden over de manier waarop de medische begeleiding is geregeld: “Ik ben er niet zo tevreden over. Er is totaal geen communicatie tussen trainer en fysiotherapeut. Ik zou graag zien dat er meer overleg is en dat we actief kunnen trainen op de blessure in de zaal” (respondent 9). Een aantal verenigingen heeft naast een eigen medisch begeleidingsteam goed contact met de bondsarts van de KNGU. Het tweede kernlabel is *het rekening houden met de kwetsbaarheid van het kind*. Turnsters, ouders en vereniging besteden veel tijd en geld in de topsportcarrière van een kind. Ouders en turnster moeten bijvoorbeeld rekening houden met het eetpatroon. Turnsters hebben vaak geen dieet, maar krijgen wel advies over wat ze beter wel of niet kunnen eten. Verder moet een trainer goed in de gaten houden of een turnster de ondergrens wel haalt, want het is voor een turnster niet leuk om zoveel te blijven investeren, terwijl je als trainer eigenlijk wel weet dat het er toch niet uitkomt. Het pedagogische aspect speelt een grote rol bij sportuitval. Om sportuitval tegen te gaan is het belangrijk dat turnen leuk blijft. Verder wordt het omgaan met angst bij kinderen door de meeste trainers gezien als een pedagogisch aspect. Een turnster moet zich veilig, gewaardeerd en op haar plek voelen: “Als je pedagogisch niet goed bezig bent, dan kun je iemand echt heel stuk maken. En dat gebeurt te vaak” (respondent 4). Het is van groot belang dat turnen leuk is, om sportuitval tegen te gaan. Ook moet een turnster beter begeleid worden als ze stopt, om zoveel mogelijk te voorkomen dat ze in een gat valt. Verder is het van belang om rustig en effectief training te geven. Hierbij is een structurele aanpak belangrijk. Eén trainer noemt de strenge jurering als negatief aspect. Ondanks dat turnsters hard trainen, is de jurering streng en niet

pedagogisch. Het derde en laatste kernlabel wat bij het zorgaspect benoemd kan worden is *het centraal stellen van de individuele ontwikkeling van een turnster*. Volgens de trainers is het belangrijk dat een turnster de mogelijkheid krijgt om zichzelf te ontwikkelen. Een trainer moet meegaan in de ontwikkelingsfasen van een kind. Talentontwikkeling is de opleiding die jong begint en doorgaat tot je senior bent. Een trainer moet dus rekening houden met de leeftijdsverschillen in de topsport. Bij pubers moet je meer op pedagogische aspecten letten, omdat ze heel gevoelig zijn: “En ik weet natuurlijk vanuit de ALO en vanuit fysiotherapie, hoe een kind zich ontwikkelt en in welke leeftijdsfase ze extra aandacht nodig hebben” (respondent 9). Het pad van topsport wordt bepaald door de eigen intrinsieke motivatie van een turnster: “Als je het als topsporter wilt halen, zijn de mentale aspecten 50% van wat je nodig hebt om de top te halen” (respondent 6). Het is dus van groot belang om het zelfvertrouwen van turnsters te stimuleren. Het laatste punt wat bij dit derde kernlabel genoemd wordt is dat het voor turnsters belangrijk is om mee te doen aan wedstrijden. Hierdoor leren kinderen op jonge leeftijd al met wedstrijdspanning om te gaan.

De vijfde en laatste onderzoeksvraag van dit onderzoek was om na te gaan hoe talenttrainers aankijken tegen de plezierbeleving in de trainingen. Deze onderzoeksvraag is geoperationaliseerd naar belonen en straffen, motiveren, de leeromstandigheden, de prestaties en het dilemma van topsport of plezier. Het eerste kernlabel is *het belang van positieve feedback en beloningsstrategieën*. Als trainer moet je goed leren omgaan met je eigen frustraties. Frustraties geven een hoop strijd en moeite en dat moet je niet op de turnsters terug laten komen. Om in de trainingen op schema te blijven, moet de training soms aangepast worden: “En af en toe dan staat er in het programma dat ze toch echt iets moeten doen en dan gaat het niet. Dan moeten we pedagogische manieren erbij halen om ze erbij te halen” (respondent 2). De helft van de trainers ziet belonen en straffen als een perfect middel om turnsters te stimuleren. In trainingen wordt over het algemeen weinig gebruik gemaakt van straffen. Geen enkele trainer geeft aan dat er gebruik wordt gemaakt van fysieke straffen. Wel wordt er af en toe wat minder aandacht aan een turnster gegeven om haar duidelijk te maken dat haar gedrag niet wordt geaccepteerd. Ook worden trainers wel eens boos of wordt er een turnster uit de training gestuurd. Bijna alle trainers geven aan dat er eigenlijk constant gebruik wordt gemaakt van belonen: “Ik denk eigenlijk dat de beste beloning is als je positief naar de kinderen toe bent, als ze vooruitgaan en als ze een wedstrijd goed gedaan hebben. Dat ze er plezier in hebben” (respondent 8). Verder geven de trainers aan dat het belangrijk is om turnsters complimenten te geven voor meer zelfvertrouwen. Complimenten werken het beste voor de motivatie. Het tweede kernlabel is *het stimuleren van de motivatie van een turnster*. De meeste trainers geven aan dat de motivatie uit de turnsters zelf moet komen. Als kinderen niet zelf gemotiveerd zijn, halen ze het topsportniveau niet: “De druk hoeft meestal niet van ons te komen. Ze hebben zelf een enorme drang om te presteren. Ze kunnen zichzelf gigantisch onder druk zetten” (respondent 7). Belangrijk is om als trainer het proces waardoor een turnster kan presteren te stimuleren. Ondanks dat turnsters de druk meestal zelf op de prestaties leggen, hebben ze af en toe iemand nodig die ze over het dode punt heen helpt. Het derde kernlabel is

het belang om als trainer de juiste leeromstandigheden te bieden. Als trainer moet je een compleet pakket aanbieden. Een turnster stelt een doel en de trainer geeft de voorwaarden voor dit doel. Hiervoor moet een trainer de turnster handvatten leren en bepaalde richtingen geven. Een aantal trainers geeft wel aan dat het belangrijk is om grenzen te stellen. Ook moet een trainer indien gewenst hulp te bieden aan turnsters: “Geen druk uitoefenen dat iets moet, maar dat iets mag en wij helpen ze graag als ze dat graag willen” (respondent 3). Ondanks de goede wil van trainers is het vaak lastig om het pad van topsport uit te stippelen. Voor trainers is het lastig om te weten of ze wel op de goede weg zijn. Negatieve gedachten, impulsiviteit en ongeduld worden genoemd als negatieve aspecten van een trainer. Een aantal trainers benoemt het te lang doorgaan, terwijl het niet meer verbetert, als een negatief aspect. De trainers benoemen ook een aantal positieve aspecten, namelijk: eerlijkheid, motivatie, leergierigheid en een positieve aanpak. Voor een trainer is het mooi om te zien als trainer en turnster samen ergens hard aan gewerkt hebben en het lukt. Een aantal trainers noemt ook het feit dat ze zelf geturnd hebben als een positief aspect: “Ik vind dat mijn eigen invoelend vermogen echt heel goed is. Dat komt natuurlijk doordat ik zelf heb geturnd, dus me in kan beelden hoe iets voelt” (respondent 7). Een laatste punt wat bij dit derde kernlabel genoemd wordt is dat turnsters vaak afgeleid zijn wanneer ouders bij een training komen kijken. Ouders moeten wat afstand bewaren en niet te veel op de tribune zitten, want een turnster moet zich wel kunnen concentreren. Het vierde kernlabel is het belang om *de prestaties van een turnster te vergelijken met de eigen mogelijkheden.* Voor het zelfvertrouwen van een turnster is het belangrijk dat een turnster zichzelf ook vergelijkt met zichzelf: “Het eerste waar ik aan denk is dat ik het belangrijk vind dat ze zichzelf overwinnen” (respondent 9). Het is voor een turnster leuk om te laten zien wat ze heeft geleerd en hoe ver ze staat met de rest van Nederland. Verder benadrukken de trainers dat het voor een turnster niet het doel moet zijn om wedstrijden te winnen. Het doel is veel leren en beter worden. Je eigen grens verleggen en leren is belangrijker dan winnen. Toch vinden kinderen leren leuk en presteren fijn. Prestaties zijn volgens een paar trainers wel belangrijk, want het is wel waar je als turnster voor traint: “Elk mens die topsport bedrijft, gaat niet topsport bedrijven om alleen te trainen. Daar vergissen trainers zich heel veel in” (respondent 4). De meeste trainers geven aan dat ze gebruik maken van een combinatie van jeugdgerichte en prestatiegerichte begeleiding: “Alles is natuurlijk wel prestatiegericht, maar op een jeugdige manier” (respondent 3). De begeleiding is meer jeugdgericht, maar er wordt uiteindelijk wel voor het behalen van bepaalde prestaties getraind. Volgens de trainers verschilt de manier van begeleiding per periode, afhankelijk of het een wedstrijd- of een trainingsperiode is. Het vijfde en laatste kernlabel wat bij de plezierbeleving benoemd kan worden is *het belang om een goede balans te vinden tussen topsport en plezier.* De talenttrainers geven een aantal definities van topsport. Volgens ongeveer de helft van de trainers is topsport het beste uit jezelf halen en af en toe je grenzen verleggen: “Eigenlijk versta ik er [topsport] onder dat ieder op zijn niveau het hoogste kan bereiken. Dat vind ik topsport” (respondent 4). De andere helft van de trainers geeft aan dat topsport meedoen op het hoogste niveau is en dat je alles daarop inricht: “Topsport is een manier van leven, dat is heel anders

dan een beetje sporten. Je hele leven wordt er eigenlijk op aangepast, als je het goed wil doen” (respondent 8). Winnen is het maximale uit jezelf halen. Prestaties hangen volgens de meeste trainers af van waar een turnster staat en wat het kan aan de hand van de eigen mogelijkheden. Toch hechten veel ouders nog te veel waarde aan het moeten winnen. Volgens de trainers is het juist belangrijk dat trainers en ouders geen belang hechten aan winnen en een wedstrijd niet zo belangrijk maken: “Ik denk als je geen belang hecht aan het winnen of niet winnen op een wedstrijd, dat het voor kinderen veel meer rust geeft. Want kinderen willen graag laten zien wat ze kunnen” (respondent 2).

Conclusie en discussie

In dit onderzoek is gekeken naar de manier waarop talenttrainers van de KNGU naar hun eigen trainingsstijl kijken en hoe ze aankijken tegen het pedagogisch klimaat in hun trainingen. Allereerst zal de onderzoeksvraag wat betreft het handelen in ‘The Child’s Best Interest’ besproken worden. Vervolgens zullen de vier andere onderzoeksvragen worden besproken. Per onderzoeksvraag zullen de gedocumenteerde verwachtingen besproken worden. Vervolgens zullen er een aantal aandachtspunten voor de praktijk worden toegelicht.

De eerste onderzoeksvraag was om na te gaan hoe talenttrainers aankijken tegen het handelen in ‘The Child’s Best Interest’. Er werd verwacht dat de trainers zouden aangeven dat ze met hun trainingsprogramma een plezierige sportervaring voor de turnsters proberen te bieden, maar dat ze hierbij ook de toekomstige prestaties in hun achterhoofd houden. Uit de resultaten blijkt dat de opleiding en de ervaring van een trainer bepalend zijn voor de manier waarop een training wordt georganiseerd. Deze resultaten komen maar deels overeen met de verwachting. De trainers erkennen de belangrijke verantwoordelijkheid bij de organisatie en begeleiding in de training, die door Pleizier (2003) en van Rossum (2000) ook al werd benoemd. Hierbij is het belangrijk dat een trainer altijd moet leren en ontwikkelen. Toch geven de trainers aan dat er in de opleiding van de KNGU te weinig aandacht wordt geschonken aan de pedagogische aspecten. De meeste trainers zien hun eigen ervaring als belangrijkste kennisachtergrond wat betreft de pedagogische aspecten. Ondanks het tekort aan aandacht voor de pedagogische aspecten in de opleiding, hebben de trainers een positieve zelfreflectie over hun manier van training geven. Dit betekent dat de trainers volgens eigen zeggen in staat zijn om een plezierige sportervaring voor de turnsters te bieden. De toekomstige prestaties van de turnsters kunnen worden bevorderd door aandacht te besteden aan de fysieke ontwikkeling. Volgens de trainers wordt aan de fysieke ontwikkeling genoeg aandacht besteed in de opleiding van de KNGU. Ook werd verwacht dat de trainers zouden aangeven dat hun training kind gecentreerd is en dat ze elk kind apart zouden benaderen. Uit de resultaten blijkt dat de trainers het belangrijk vinden dat het kind centraal wordt gesteld en dat er rekening wordt gehouden met de diversiteit van kinderen. Deze resultaten komen overeen met de verwachting. In de topsport moet altijd worden uitgegaan van de sporter en moet de trainer in dienst staan van de turnster. Een trainer die handelt in ‘The Child’s Best Interest’

moet zich goed in de turnsters kunnen inleven. Net zoals de trainers aangaven moet een trainer volgens Seefeldt (1987) verschillende rollen aannemen en verschillende methoden gebruiken voor het trainen in verschillende situaties met verschillende kinderen.

De tweede onderzoeksvraag was om na te gaan hoe talenttrainers aankijken tegen de zelfstandigwording van kinderen in de trainingen. Er werd verwacht dat de talenttrainers zouden aangeven dat ze de turnsters in hun zelfstandigheid stimuleren. Uit de resultaten blijkt dat het volgens de trainers belangrijk is dat kinderen leren en ontwikkelen, zodat ze hun eigen keuzes leren maken. Ook geven de trainers aan dat de turnsters voor een deel afhankelijk zijn van de trainer. Deze resultaten komen overeen met de verwachting. Enerzijds proberen de trainers de turnsters wel deels onafhankelijk van hen te maken, maar anderzijds blijven de turnsters volgens hen op een bepaald niveau afhankelijk. Net als de trainers geeft ook Buisman (2004) aan dat het van belang is om jonge talenten in hun zelfstandigheid te stimuleren. Verder werd verwacht dat de trainers zouden aangeven dat ze de turnsters betrekken bij de beslissingen die binnen hun eigen opleidingstraject worden genomen. Uit de resultaten blijkt dat de trainers belang hechten aan de verantwoordelijke participatie en inspraak door kinderen. Deze resultaten komen overeen met de verwachting. Turnsters mogen beleefd kritisch zijn en een weerwoord geven. De trainers geven wel aan dat het voor turnsters niet altijd even makkelijk is om te zeggen wat ze vinden. Een turnster moet geleerd worden om zelf te beslissen en te bepalen. Lavalley en Robinson (2007) geven ook aan dat een trainer tegemoet moet komen aan de behoeften van een turnster. Ook moet een trainer haar meer verantwoordelijkheid geven in het eigen opleidingstraject (Lavalley & Robinson, 2007). Dit blijkt ook uit de resultaten. De turnsters hebben over het algemeen inspraak in de manier van training gegeven. In rustige trainingen moet de leerlijn meer bij de turnsters liggen. Een sporter bepaalt, maar een trainer moet daarin wel sturing hebben.

De derde onderzoeksvraag was om na te gaan hoe talenttrainers aankijken tegen het relationele aspect in de trainingen. Er werd verwacht dat de talenttrainers zouden aangeven dat er tussen hen en de turnsters sprake is van wederzijds vertrouwen, omdat er veel tijd samen wordt doorgebracht en omdat vertrouwen belangrijk is voor de veiligheid in de turnsport. Deze verwachting wordt niet geheel teruggevonden in de resultaten. De trainers geven aan dat er een goede relatie is tussen trainer en turnster en dat er een plezierige sfeer heerst in de trainingen. De manier van omgang met turnsters wordt door de trainers als een pedagogisch aspect van de training genoemd. Een trainer moet goed weten wat er speelt bij een turnster. Toch worden zowel trainer als turnster niet altijd goed begrepen. Dit betekent dat er geen volledige sfeer van wederzijds vertrouwen in de trainingen heerst. Wel geven de trainers aan dat er een goede, open relatie bestaat tussen hen en de turnsters. Deze relatie bestaat vooral tussen trainers en oudere turnsters. Veel jonge kinderen hebben moeite om open te zijn en om een dialoog met de trainer aan te gaan. Het belang van wederzijds vertrouwen tussen trainer en turnster werd al door Lavalley en Robinson (2007) genoemd en blijkt ook uit de resultaten. Volgens de trainers is het belangrijk dat een trainer goed op kan schieten met de turnsters en dat turnsters vertrouwen in de

trainer hebben. Verder werd verwacht dat de trainers zouden aangeven dat ze de turnsters proberen te leren om samen te werken, zodat ze elkaar leren helpen. Uit de resultaten blijkt dat de trainers het belangrijk vinden dat turnsters elkaar steunen en motiveren en dat kinderen van elkaar leren. Deze resultaten komen overeen met de verwachting. Turnsters hebben elkaar hard nodig en vangen elkaar op. Trainers stimuleren de turnsters om elkaar te helpen. Op deze manier kunnen conflicten en pesten op een open manier worden besproken. Van Veldhoven (2008) benoemde het oplossen van conflicten en pesten ook al als leermomenten met betrekking tot de omgang met elkaar. Tot slot werd verwacht dat de talenttrainers zich bewust zouden zijn van hun rol als opvoeder in de sport als derde opvoedingsmilieu. Deze verwachting wordt duidelijk door de resultaten bevestigd. Omdat een turnster veel tijd doorbrengt met haar trainer, heeft een trainer een belangrijke rol in de opvoeding. Hierbij is open communicatie met de ouders ook heel belangrijk. Door het turnen krijgen kinderen een stukje extra respect en doorzettingsvermogen mee en leren ze omgaan met frustraties en verlies.

De vierde onderzoeksvraag was om na te gaan hoe talenttrainers aankijken tegen het zorgaspect in de trainingen. Er werd verwacht dat de talenttrainers zich bewust zijn van het gevaar van overbelasting, door bijvoorbeeld te veel discipline van hun kant en het te veel en te hard moeten trainen door de turnsters. Uit de resultaten blijkt dat trainers zich bewust zijn van het gevaar van overtraining en overbelasting. Het aantal trainingsuren wordt hierbij als belangrijk aspect genoemd. Deze resultaten komen overeen met de verwachting. Als trainer heb je volgens Buisman (2004) de plicht om vooral bij jonge turnsters de grenzen in de gaten te houden. Turnen is een vroege specialisatiesport, waardoor in de jeugdperiode tussen tien en twintig jaar veel trainingsarbeid moet worden verricht (Buisman, 2004). Dit wordt ook door de trainers benoemd. Volgens hen is er nu nog te veel uitval doordat turnsters te veel trainingsuren moeten maken. Ook is turnen een blessuregevoelige sport, waarbij vooral veel groeiblessures en directe trauma's voorkomen. Blessures zijn zoveel mogelijk te voorkomen door de turnsters meer rust te geven, ze de juiste krachttraining en fysieke voorbereiding te geven en ze op een zachte ondergrond te laten trainen. Verder werd verwacht dat de trainers elk kind individueel benaderen, zodat elk kind de oefeningen op een veilige manier kan uitvoeren. Een turnster moet zich veilig, gewaardeerd en op haar plek voelen. Om dit te bereiken is het belangrijk om rustig en effectief training te geven. Volgens Buisman (2004) blijken trainers niet altijd goede belangenbehartigers van hun kinderen te zijn. Kinderen zijn kwetsbaar in de relatie met hun trainer. Daar waar groei in zelfstandigheid bij het kind wordt verwacht, kan een kind in een dubbele afhankelijkheid worden gedrukt. Het belang van de tweede onderzoeksvraag, de zelfstandigwording, is hier dus in strijd met het belang van het zorgaspect. Enerzijds moet een trainer de turnsters de eigen verantwoordelijkheid geven om zelfstandigheid te bevorderen, maar anderzijds moet een trainer gebruik maken van een structurele aanpak in de training om rekening te houden met de kwetsbaarheid van het kind. Tot slot werd verwacht dat de trainers volgens eigen zeggen het ontwikkelingspad (persoonlijk en sportief) van elke individuele turnster centraal stellen, boven het uiteindelijke wedstrijdresultaat. Uit de resultaten blijkt dat de trainers de individuele ontwikkeling van een turnster

centraal stellen. Deze resultaten komen overeen met de verwachting. Het is belangrijk dat een turnster de mogelijkheid krijgt om zichzelf te ontwikkelen. Een trainer moet meegaan in de ontwikkelingsfasen van een kind en rekening houden met de leeftijdsverschillen in de topsport. Volgens van Veldhoven (2008) is het ook belangrijk dat een trainer kennis heeft van de ontwikkelingskenmerken van de turnsters. Buisman (2004) voegt hier aan toe dat de sportbeoefening overeen moet komen met het ontwikkelingsniveau van een kind. Het pad van topsport wordt bepaald door de eigen intrinsieke motivatie van een turnster. Daarom is het belangrijk om het zelfvertrouwen van de turnsters te stimuleren.

De vijfde onderzoeksvraag was om na te gaan hoe talenttrainers aankijken tegen de plezierbeleving in de trainingen. Er werd verwacht dat de talenttrainers zich er van bewust zijn dat positieve feedback eerder zal zorgen voor een goed resultaat dan negatieve feedback. Dit betekent dat de trainers eerder gebruik maken van het belonen van het goede gedrag van een turnster, dan van het straffen van onaangenaam gedrag. Deze resultaten komen overeen met de verwachting. Net als Donohue en collega's (2007) geven de trainers aan dat de prestaties verbeterd kunnen worden wanneer ze gebruik maken van positieve feedback en beloningsstrategieën. Belonen en straffen wordt gezien als het perfecte middel om turnsters te stimuleren. In de training wordt weinig gebruik gemaakt van straffen. Volgens de trainers wordt er eigenlijk constant gebruik gemaakt van belonen en worden er complimenten gegeven voor meer zelfvertrouwen. Ook volgens Jowett en Cockerill (2003), Kasper (2001) en Mageau en Vallerand (2003) is het motiveren van jonge sporters van groot belang voor sportief succes. Verder werd verwacht dat de trainers hun turnsters weinig hoeven te motiveren, omdat er sprake is van een topsportklimaat waarin turnsters over het algemeen zelf al voldoende gemotiveerd zijn om te presteren. Dit blijkt ook uit de resultaten. De trainers geven aan dat de motivatie uit de turnsters zelf moet komen, omdat ze anders het topsportniveau niet halen. Wel hebben ze af en toe iemand nodig die ze over het dode punt heen helpt. Choi en collega's (2005) gaven ook al aan dat een trainer de turnsters moet motiveren en in staat moet stellen om een prestatieniveau te bereiken die anders niet haalbaar zou zijn. Ook werd verwacht dat de trainers het belangrijk zouden vinden dat ze constant uitdagingen (juiste leeromstandigheden) kunnen bieden voor de turnsters in het kader van de sportieve vooruitgang van de turnsters. Uit de resultaten blijkt dat trainers bewust zijn van het belang om als trainer de juiste leeromstandigheden te bieden. De resultaten komen dus overeen met de verwachting. Een turnster stelt een doel en de trainer geeft de voorwaarden die nodig zijn om dat doel te bereiken. Verder moet een trainer hulp bieden aan turnsters als ze daar behoefte aan hebben. Toch geven de trainers aan dat het vaak lastig is om het pad van topsport uit te stippelen en om te weten of ze op de goede weg zijn. Volgens Choi en collega's (2005) moet een trainer veel verschillende vaardigheden bezitten om succesvol te zijn, zoals communicatieve vaardigheden en kennis van het leerproces, de leermethoden en de trainingsprincipes. De trainers geven aan dat ze zich bewust zijn van hun positieve en negatieve aspecten. Verder werd verwacht dat de trainers vooral gebruik maken van taakgerichte begeleiding, omdat het sporttechnische gedeelte in het topturnen wordt benadrukt. Uit

de resultaten blijkt dat trainers de voorkeur geven om de prestaties van een turnster te vergelijken met de eigen mogelijkheden. Deze resultaten komen niet overeen met de verwachting. Voor het zelfvertrouwen van een turnster is het belangrijk dat een turnster zichzelf ook vergelijkt met zichzelf. Het doel is om te leren en beter te worden en niet om wedstrijden te winnen. Van Rossum (2000) geeft ook aan dat het belangrijk is om het zelfvertrouwen van jonge sporters te verhogen door hun prestaties te vergelijken met hun eigen mogelijkheden, in plaats van ze constant te vergelijken met de mogelijkheden van anderen. Toch zijn prestaties wel belangrijk, want het is wel waar een turnster uiteindelijk voor traint. De meeste trainers maken gebruik van een combinatie van sociaal emotionele (jeugdgerichte) begeleiding en taakgerichte (prestatiegerichte) begeleiding. De begeleiding is meer jeugdgericht, maar er wordt uiteindelijk wel voor prestaties getraind. De manier van begeleiding verschilt per periode en per groep. Volgens Lucassen en collega's (2007) kan dit worden verklaard doordat er niet één bepaalde begeleidingsstijl is die automatisch zorgt voor tevreden sporters. Het is van belang om de begeleidingsstijl aan te passen aan de situatie en omstandigheden. De bovengenoemde combinatie van jeugdgerichte en prestatiegerichte begeleiding kan dus verklaard worden aan de hand van de situationele begeleidingsstijl, waarbij rekening wordt gehouden met het prestatieniveau en het leeftijdsniveau van de turngroep. Tot slot werd verwacht dat trainers een balans zouden zoeken tussen het 'sporten om te winnen' en het bevorderen van de ontwikkeling van het turntalent. Uit de resultaten blijkt dat de trainers een goede balans proberen te vinden tussen topsport en plezier. Deze resultaten komen overeen met de verwachting. Prestaties hangen af van waar een turnster staat en wat het kan aan de hand van de eigen mogelijkheden. Het is belangrijk dat trainers en ouders geen belang hechten aan winnen en een wedstrijd niet zo belangrijk maken. Volgens Weiss (1995) moet de focus niet liggen op winnen of verliezen, maar op de ontwikkeling van een kind, waarbij persoonlijke prestaties een indicatie vormen. Beter leren sporten om uiteindelijk te kunnen winnen wordt door Plezier (2003) het meest effectief genoemd. Deze invulling van het topsportklimaat wordt dus ook door de talenttrainers als meest effectief bestempeld.

Aan de hand van bovenstaande bevindingen kunnen een aantal aandachtspunten voor de praktijk worden gegeven. De resultaten van dit onderzoek benadrukken het belang van het betrekken van de pedagogische aspecten in de opleiding van de KNGU. Volgens de talenttrainers wordt er in de opleiding van de KNGU nu nog te weinig aandacht geschonken aan deze pedagogische aspecten. Ook draagt de KNGU het concept 'The Child's Best Interest' nog te weinig uit. De omgang met kinderen leren de trainers volgens eigen zeggen vooral uit eigen ervaring. Dit zou volgens hen beter moeten. De KNGU zou in de opleiding meer aandacht moeten besteden aan de manier van omgang met kinderen. Ook zouden de cursussen die gegeven worden voor de bijscholingen specifiekere moeten. De cursussen worden nu vaak op een te laag niveau gegeven, wat voor de trainers niet echt motiveert. De programma's zijn vaak niet op de trainers afgestemd, waardoor er volgens hen te weinig informatie wordt gegeven. Een ander aandachtspunt dat door de trainers wordt genoemd is dat er in Nederland op te jonge leeftijd al te veel moet qua oefenstof. Dit wordt als belangrijke reden gegeven voor de uitval

in het turnen en het ontstaan van blessures. Volgens de trainers zou de KNGU de oefenstof en de strenge jurering beter aan moeten passen om sportuitval en blessures zoveel mogelijk te voorkomen. Ook zitten er tussen verschillende verenigingen in Nederland grote verschillen in het aantal trainingsuren. Volgens een aantal trainers maken jonge talenten te veel trainingsuren. Dat zou volgens hen anders moeten. Topsport hoeft niet altijd in het aantal trainingsuren te zitten.

Binnen huidig onderzoek kan een aantal beperkingen genoemd worden. Allereerst moet worden opgemerkt dat er voor het benaderen van de talenttrainers gebruik is gemaakt van een namenlijst die door Gerrit Beltman van de KNGU is samengesteld. Dit betekent dat de lijst niet geheel willekeurig is samengesteld. Gerrit Beltman heeft bij het opstellen van de lijst wel gekeken naar de verspreiding van trainers over heel Nederland, maar het kan zijn dat hij een voorkeur had voor bepaalde trainers en dat de opgestelde lijst dus niet geheel objectief is opgesteld. Verder is in dit onderzoek alleen gekeken naar de opvattingen van de talenttrainers wat betreft het pedagogisch klimaat binnen de turnwereld. Voor vervolgonderzoek zou als aanvulling ook gekeken kunnen worden naar de opvattingen van ouders en turnsters wat betreft dit pedagogische klimaat. Een ander punt wat genoemd kan worden als beperking is het feit dat er meer vrouwelijke trainers (negen) dan mannen trainers (één) geïnterviewd zijn. Uit de interviews blijkt niet dat de opvattingen van de vrouwelijke trainers over de pedagogische begeleiding duidelijk verschillen van de opvattingen van de mannelijke trainer, maar dit zou een verbeterpunt kunnen zijn voor vervolgonderzoek. Tot slot moet worden opgemerkt dat de trainers van verschillende turnverenigingen komen die verspreid zijn over heel Nederland. Dit komt de representativiteit van het onderzoek ten goede. Ook blijkt uit de interviews dat er een mate van verzadiging is opgetreden. Dit betekent dat er waarschijnlijk geen nieuwe informatie meer naar voren zou komen wanneer er nog meer interviews zouden worden gehouden.

Literatuur

- Ark, M. van (2008). *Important features of talentcoaches for talent development in sports*. Arnhem: Intern rapport NOC*NSF.
- Baar, P. L. M. (2002). *Training kwalitatieve analyse voor pedagogen*. Utrecht: Universiteit Utrecht.
- Baarda, D. B., Goede, M. P. M. de, & Theunissen, J. (2001). *Basisboek kwalitatief onderzoek*. Houten: Educatieve partners Nederland BV.
- Baxter-Jones, A. D. G., & Helms, P. J. (1996). Effects of training at young age: a review of the training of young athletes (TOYA) study. *Pediatric Exercise Science*, 8, 310-327.
- Bengoechea, E. G., Strean, W. B., & Williams, D. J. (2004). Understanding and promoting fun in youth sport: coaches' perspectives. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 9, 197-214.
- Buisman, A. J. (2004). Opvoeding in en door sport? *Pedagogiek*, 24, 310-323.
- Choi, D. W., Cho, M. H., & Kim, Y. K. (2005). Youth sport coaches' qualities for successful coaching. *World Leisure*, 47, 14-22.
- Donohue, B., Miller, A., Crammer, L., & Cross, C. (2007). A standardized method of assessing sport specific problems in the relationships of athletes with their coaches, teammates, family and peers. *Journal of Sport Behavior*, 30, 375-397.
- Fraser-Thomas, J., & Côté, J. (2006). Youth sports: implementing findings and moving forward with research. *Athletic Insight: The Online Journal of Sport Psychology*, 8, 12-27.
- Gardner, F. (1995). The coach and the team psychologist: an integrated organizational model. In S. M. Murphy (Eds.), *Sport psychology interventions* (pp. 147- 175). Champaign IL: Human Kinetics publishers.
- Gervis, M., & Dunn, N. (2004). The emotional abuse of elite child athletes by their coaches. *Child Abuse Review*, 13, 215-223.
- Henn, M., Weinstein, M., & Foard, N. (2006). *A short introduction to social research*. London: Sage Publications Ltd.
- Hutten, T. (2009). *Het talent van Brabant. De rol van diverse actoren bij talentontwikkeling in de sport*. NHTV internationaal hoger onderwijs Breda.
- Jowett, S., & Cockerill, I. M. (2003). Olympic medallists' perspective of the athlete-coach relationship. *Psychology of Sport and Exercise*, 4, 313-331.
- Kasper, H. (2001). Athletes, coaches, sports officials, and related workers. *Occupational Outlook Quarterly*, 45, 23-29.
- Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie. 2008. *Investeren in hogere uitgangswaarden: Meerjarenbeleidsplan Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie 2009-2012*. Beekbergen: KNGU.

- Lavallee, D., & Robinson, H. K. (2007). In pursuit of an identity: a qualitative exploration of retirement from women's artistic gymnastics. *Psychology of Sport and Exercise*, 8, 119-141.
- Lucassen, J., m.m.v. Kalmthout, J. van, Hoekman, R., Fortuin, B., & Pels, L. (2007). *Kwaliteit en kwaliteitsmanagement in de sport. Onderzoeksprojecten 2002-2006*, 's-Hertogenbosch: W.J.H. Mulier Instituut, rapport.
- Mageau, G. A., & Vallerand, R. J. (2003). The coach-athlete relationship: a motivational model. *Journal of Sport Sciences*, 21, 883-904.
- Meinberg, E. (1984). *Kinderhochleistungssport: fremdbestimmung oder selbstentfaltung*. Köln.
- Ministerie van VWS (2005). *Tijd voor sport. Bewegen, meedoen, presteren*. Den Haag: Ministerie van VWS.
- NOC*NSF (2006). *Masterplan Talentontwikkeling 2006-2010. Talent centraal*. Arnhem: NOC*NSF.
- Pleizier, J. (2003). Het leerklimaat op de NVS. *Verbeteren om uiteindelijk te kunnen winnen!* Universiteit Utrecht: niet gepubliceerde afstudeerscriptie.
- Rose, L. (1987). Die angst der pädagogen vor den unkindlichen kindern. Die debatte zum kinderhochleistungssport. In: P. Becker, (Eds.), *Sport und Höchstleistung* (pp. 51-64) Reinbek.
- Rossum, J. H. A. van (1993). Op weg naar de top: ontwikkelingen bij sporttalent. *Richting sportgericht*, 1, 5-12.
- Rossum, J. H. A. van (2000). *Coaches die nooit verliezen, handleiding voor effectief coachen*. Amsterdam: Stichting Human Quality & Performance. Nederlandse vertaling van: Smoll, F. L. & Smith, R. E. (2000) *Coaches who never lose... making athletes win, no matter what the score*. Californië: Warde Publishers.
- Rutten, E., Stams, G. J., Deković M., Schuengel, C., Hoeksma, J., & Biesta, G. (2004). Jeugdsport en morele socialisatie. Effecten van fair-play, sociomoreel redeneren, moreel klimaat en relationele steun van de trainer op anti- en prosociaal gedrag in en om het veld. *Pedagogiek*, 24, 324-341.
- Seefeldt, V. (1987). *Handbook for youth sport coaches*. Waldorf: American Alliance for Health, Physical Education, Recreation and Dance Publications.
- Smith, R. E., Smoll, F. L., & Cumming, S. P. (2007). Effects of a motivational climate intervention for coaches on young athletes' sport performance anxiety. *Sport Psychology*, 29, 39-59.
- Tamboer, J. I. W., & Steenbergen, J.(2000). *Sportfilosofie*. Leende: Damon.
- Veldhoven, N. H. M. J. van (2008). Expertmeeting gehouden ten behoeve van de maatschappelijke waarden van sport in het kader van het Olympisch Plan 2028. Arnhem: NOC*NSF.
- Weiss, M. R. (1995). Children in sport: an educational model. In S. M. Murphy, (Eds.), *Sport psychology intervention* (pp. 39-71). Champaign, IL: Human Kinetics Publishers.